

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

NO. 50

SOUTH BOSTON, MASS., GRUODŽIO (DECEMBER) 13, 1961

56-tieji Metai

"Keleivis" Telefonas AN 8-3071

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiro Numerio Kaina 10 Centų

KELEIVIS

Prenumerata:

Amerikoje ir užsieniuose
metams \$4.00
pusei metų \$2.00

KELEIVIS

636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

Lithuanian Weekly

Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1905

KELEIVIS

636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

Vakarų Valstybių Ministeriai Tariausi Paryžiuje Del Berlyno

Vakarų Užsienių Reikalų Ministeriai Tariausi Paryžiuje Del Berlyno ir Del Derybų su Maskva; Chuščiovo Naujausi Grasinimai ir de Gaulle Užsispyrimas Gali Atidėti Derybas Tolimesniam Laikui.

Ši pirmadienį Paryžiuje pradėjo posėdžiauti Vakarų valstybių užsienių reikalų ministeriai. Jie susirinko pasitarti dėl derybų su Maskva Berlyno klausimu, bet savo pirmame posėdyje jie turėjo svarstyti Katangos karo klausimą, nes Belgijos užsienių reikalų ministeris Paul-Henri Spaak kreipėsi į juos reikalaujamas, kad jie darytų įtakos Jungtinių Tautų organizacijai, kad ši tuo pat sulaikytų karą Katangoje. Belgijos žmonės Katangos karas sukėlė pasibaisėjimo, nes Katangoje vis dar yra apie 20.000 belgų, kurie ten ramiai dirba įvairius darbus ir jiems gresia Kongo karių sauvalė ir prievartavimas, kaip tai atsitiko kitose Kongo dalyse.

Dėl derybų su rusais Berlyno klausimu Vakarų valstybių ministeriai turi šio kito tokio galvosūkio. Maskva, kuri visą Berlyno "krizę" iškepė, dar nėra prašiusi Vakarų valstybių derėtis dėl Berlyno padėties pakeitimo. Rusai tik grąšina savo galingomis bombomis ir žada Berlyno klausimą "spresti" vierašališkai ir kaip jiems patinka. Prancūzijos prezidentas de Gaulle yra griežtai priešingas deryboms, kol rusai nerodo noro tartis ir kol jie nenustoja grasinti. Dabartinėse sąlygose tartis su rusais reikėtų eiti be kepurų prašyti, kad rusai suktų derėtis. De Gaulle atsisako prašyti rusų derėtis ir atsisakytų tokiose derybose dalyvauti. Kadangi Vakarų valstybės nenori rodyti viešai savo nevieningumo ir su de Gaulle nenori pyktis dėl derybų klausimo, tai greičiausiai derybų reikalu nieko Paryžiuje ir nebus nutarta. Bet tai parodys pačių ministerių pranešimas apie savo pasitarimus.

Paryžiaus pasitarimuose dalyvauja Amerikos valstybės sekretorius Dean Rusk, Anglijos užs. reikalų ministeris lordas Home, prancūzų užs. reikalų ministeris Couve de Murville ir Vokietijos užs. reikalų ministeris Dr. Gerhard Schoeder.

DUOS, NEDUOS BOMBŲ?

Anglija buvo pažadėjusi duoti JT kariuomenei Katangoje 24 bombas po 1000 svarų "gynimosi tikslams." Šį pirmadienį anglai pasiskelbė, kad bombų davimas sulaikomas, kol paaiškės ko JT kariuomenė Katangoje siekia. Todėl tik vėliau ir bus žinoma, ar JT lėktuvai gaus bombų, ar negaus jų.

Dominikonų Valdžia Nenori Trauktis

Dominikonų respublikoje generalinis streikas buvo atšauktas, nes buvo lyg ir susitarta, kad prezidento Balaguer vyriausybė pasitrauks ir valdžia pereis į opozicijos partijų rankas. Bet vėliau paaiškėjo, kad Balaguer nesutinka trauktis iš prezidento vietos, nes esą kariuomenė su tuo nesutinkanti. Bet prezidentas Balaguer žada prarasti laisvus rinkimus gegužės 16 d. ir tada trauktis.

Ką opozicija darys po šio tokio armijos vadų nusprendimo? Opozicija bandė generaliniu streiku pašalinti Balaguer'į iš prezidentūros ir tada pradėti valyti Trujillo diktatūros palikimą, bet armija to kaip tik ir bijo, nes armija per eilę metų rėmė Trujillo kruviną šeimininkavimą ir nenorėtų susilaukti padoraus apvalymo.

Kinų Komunistai 'Laidos' Amerika

Kinijos komunistai savo oficialiniame spaudos organe garsiai skelbia, kad jie visiškai nebijo Amerikos karo galybės ir jei prieitų prie karo, jie "palaidotų" Ameriką. Tokią nuomonę kinų komunistai paskelbė sąryš su labai svarstomu JT organizacijos klausimu, ar įsileisti kinų komunistus į tą organizaciją. Ta proga kinų komunistai suverčia daug šmeižtų ir kolijomosi prieš Amerikos diplomatus Jungtinių Tautų organizacijoje.

MATYSIS SU KENNEDY

Anglijos min. pirm. Harold Macmillan gruodžio 21 d. Bermudų salose susitiks su prez. Kennedy ir tarsis su juo Berlyno ir kitais klausimais. Vakarų valstybių pozicijų išlyginimas vis dar nėra baigtas...

JONAS GLEMŽA SVEIKINASI SU ITALIJOS MIN. PIRM. FANFANI

Jonas Glemža, dalyvaudamas spalio 20-21 d. Romoje Vidurio ir Rytų Europos Socialistų Unijos konferencijoje ir Socialistų Internacionalo kongrese, turėjo progos susitikti su Italijos ministru pirmininku Fanfani. Paveiksle J. Glemža sveikina su minist. pirm. Fanfani, už Glemžos Vilčinskai iš Londono, greta Fanfani Soc. Internacionalo sekretorius. Min. pirm. Fanfani yra krikščionių demokratų žmogus, bet ne pranciškoniško plauko, jo vyriausybė bendradarbiauja liberalai ir socialdemokratai.

Eichmann Kaltas Sako Žydų Teismas

Izraelio teismas, kuris teisė nacių pulkininką Adolfą Eichmann'ą už žydų naikinimą Europoje karo metu, ši pirmadienį išnešė sprendimą ir sako, kad Eichmann yra kaltas. Kaltas už žydų žudymus, už priklausymą nacių SS kaiskai organizacijai, kuri žydų naikinimą vykdė ir už kitokių prasišalimų, numatytus Izraelio įstatyme.

Sprendimas Eichmanno byloje yra kelių šimtų puslapių ir 3 teisėjai pasikeisdami jį skaitė.

Eichmannui gresia mirties bausmė. Bausmę teismas paskelbs šios savaitės gale ar ateinančios savaitės pradžioje.

Izraelio agentai Eichmanną pagavo Argentinoje ir jį slapta atsigabeno į Izraelį.

Ligoninės Gaisre 15 Ligoninių Sudegė

Pereitą penktadienį Hartforde, Conn., vienoje ligoninėje kilo gaisras, kuriame žuvo 1 ligoninė tarnautojas ir 14 ligonių.

Tyrinėjimas parodė, kad ligoninės devintame aukšte 14 ligonių sudegė tik todėl, kad kas tai atidarė gaisro duris, kurios gaisro pradžioje buvo uždarytos, kaip ir turėjo būti padaryta.

Jei tos durys būtų buvusios uždarytos, gaisras nebūtų galėjęs taip greitai išsipplisti devintame aukšte ir būtų buvę užtenkamai laiko visus ligonius išgelbėti.

Vienas ligoninės tarnautojas žuvo todėl, kad jis buvo ugnies atskirtas nuo išėjimo.

Afrikoje Gimė Nauja Maskva Nutraukė Negrų Valstybę Ryšius su Albanija

Gruodžio 9 d. Afrikoje gimė dar viena nauja nepriklausoma negrų valstybė Tanganika. Ji kadaise buvo kaizerinės Vokietijos kolonija, o po pirmo pasaulinio karo buvo Tautų Sąjungos globoje ir angų valdoma mandato teisėmis.

Nauja valstybė turi nuosaukią vyriausybę ir žada vesti neutralią politiką.

PRIEŠ RUNGTYNES

Gruodžio 4 d. Toronte, Ont., įvykusios sunkiausio svorio bokso rungtynės, pasibaigė čempiono F. Patterson (apacio) laimėjimu. Jį šaukęs kovą Tom O'Neely (viršų) buvo suluptas ir net 8 kartus patiestas ant žemės.

Albanijos vyriausybė praneša, kad Sovietų Sąjunga nutraukė diplomatinis santykius su Albanija ir įsakė Albanijos diplomatus tuoj pat apleisti Maskvą ir važiuoti kur nori.

Maskva dabar pasielgė su Albanija taip pat, kaip Stalinas elgėsi su Jugoslavija, kuri nebenorėjo akiai sekti Maskvos politiką ir reikalavo sau daugiau nepriklausomybės. Dabar Maskva nutraukia ryšius su Albanija už tai, kad ji vis dar seka senąją Stalino politiką ir neskaity Chruščiovo neklaidingų komunistų partijų vadovų visame pasaulyje.

Stebėtojai mano, kad Maskva neteptų rankų ginčė su Albanija, jei Kinijos komunistai neremtų to maziuko krašto komunistų. Todėl nutraukimas ryšių su Albanija yra išpėjimas kinams nepertempti stygos ir neužrūstinti Nikitos, nes ir gali atsidurti už komunistinės bažnyčios durų kaip eretikai.

Alžerijoje Teroras Vis Dar Nesiliauja

Alžerijoje arabų nacionalistų teroras prieš prancūzus ir prancūzų nacionalistų teroras prieš arabų nacionalistus nesiliauja. Dabar ten pasirodė ir trečia teroristinė organizacija, kuri sakosi palaikanti de Gaulle vyriausybę ir padeda vyriausybei kovoti prieš teroristinę "Slaptosios Armijos Organizaciją." Šiuo tarpu teroras ir netikrumas yra vyriausieji to neramaus krašto požymiai. Sako, eina ir derybos...

Amerikos Valstybės Susirinks Tartis Del Kubos

Amerikos Valstybės Susirinks Sausio 10 Dieną Tartis Del Kubos; Kai Kurios Valstybės Nenori "Intervencijos" Į Kubos Vidaus Reikalus, Bet Jos Nenori Nė Komunistinės Diktatūros Savo Pašonėje.

Katangos Karas Kelia Abejonių

Kongo provincijoje Katangoje Jungtinių Tautų kariuomenė pradėjo karą prieš Katangos provincijos vyriausybę, kuri nenori paklusti Kongo centralinei vyriausybei ir sutiktų įeiti į bendrą Kongo valstybę tik gana palaids federacijos rėmuose.

Dėl to karo ir Amerikoje ir ypač Anglijoje ir Prancūzijoje reiškia daug abejonių, o Belgijos vyriausybė protestuoja prieš tą karą.

Jungtinių Tautų karo vadai Katangoje sako, kad jie per kelias dienas tą karą užbaigs ir Katangą atvesią į bendros Kongo valstybės globą. Karas ten jau tęsiasi savaite laiko, per tą laiką JT kariuomenė spėjo išdužyti radijo stotį, vieną didelę moterų ligoninę ir daug iš lėktuvų Katangos sostinės pastą.

Maskva Vėl Giriasi Savo Bombomis

Rusijos diktatorius N. S. Chruščiovas vėl prabilo apie Maskvos nepaprastą karišką galybę ir sakė, kad Maskva turi galingiausių atominių bombų, virš 100 megatonų galingumo ir tos bombos gali pasiekti visus pasaulio kampus.

Apie savo bombas Chruščiovas kalba nepavargdamas, lyg tarsi pats netikėtų, kad pasaulis tų jo bombų bijo, o todėl vis kartoja ir kartoja, kad jis turi stiprių bombų ir kad tos bombos gali pasiekti visus pasaulio kampus. Nuo tų grąšinimų katojimo N. S. Chruščiovo bombos nesidaro baisesnės ir niekas jų daugiau nebijo.

PAUKŠČIŲ DRAUGAS

Jamie Walker iš Dallas, Tex., turi kelias Siamo kates, bet jis labai mėgsta ir paukščius...

Amerikos Valstybių organizacija jau seniai buvo raginama ką nors daryti dėl Kuboje įsigalėjusios komunistų diktatūros, bet tų valstybių organizacija visai nieko nedarė. Bet dabar ta A. V. Organizacija dauguma balsų sutiko susirinkti pasitarti tuo reikalu.

Sausio 10 d. susirinks Amerikos Valstybių Organizacijos atstovai tartis dėl Kubos. Ar bus kas nutarta daryti su Kuba, po jos aiškiaus susibiroliavimo su Sovietų Rusija ir po to, kai F. Castro pats pasigyrė esąs komunistas-leninistas ir vesią Kubą į komunizmą, parodys valstybių pasitarimai.

Kai kurios Pietų Amerikos valstybės yra priešingos intervencijai, nors neseniai buvo nutarta daryti intervenciją prieš Trujillo diktatūrą.

Dviejų masų vartojimas, vieno prieš Dominikonų diktatūrą ir kito prieš Kubos diktatūrą, būtų keista politika, bet keisti dalykai politikoje nėra jokia keistenybė ir dažnai pasitaiko. Apie intervenciją ypač nenori užsiminti didžiosios P. Amerikos valstybės, kaip Brazilija, Argentina ir Meksika.

Sausio 10 d. A. Valstybių Organizacijos posėdžiai bus tuo įdomūs, kad parodys, kiek bendra politika santykiuose su Kuba yra įmanoma.

Bruselyje Minia Reiškia Protestą

Sekmadienį Belgijos sostinėje Briuselyje minia žmonių, daugiausia studentai, apmėtė akmenimis Amerikos ambasados namą. Policija demonstrantus greit išvaikė. Belgai bandė protestuoti prieš Ameriką todėl, kad Amerikos vyriausybė renia Jungtinių Tautų karą prieš Katangą. Be Amerikos pagalbos JT organizacija ir negalėtų vesti karo Katangoje. Amerika duoda lėktuvus JT kariams gabenti į Katangą ir pristato tiems kariams amuniciją ir kitus karo reikmenis.

Katangos sostinė Elizabethtville 200 baltų jaunųjų irgi užpuolė Amerikos ambasadą ir apmėtė ją akmenimis. Katangos policija demonstrantus išvaikė.

Katangos sostinė dabar eina mūšiai, JT kariuomenė ten pradeda iš oro daužyti miesto centre esantį pašto pastatą ir kitas "strategines pozicijas."

Vėl karas Katangoje

Rašant šias eilutes tolimame Kongo, Katangos provincijoje vėl vyksta karas. Jau penkias dienas Elizabethville gatvėse ir priemiesčiuose eina kautynės tarp Jungtinių Tautų kariuomenės ir Katangos provincijos karių. Puolikas šitame atnaujintame kare yra Jungtinių Tautų kariuomenė, ar teisingiau keletas biurokratų iš JT sekretariato, kurie ginklais nori prijungti Katangos provinciją prie bendrosios Kongo valstybės.

Kongo, kaip ir kitos buvusios Europos valstybių kolonijos Afrikoje ir Azijoje, yra tik geografinis vardas ir kadaise turėjo vieną belgų administraciją. Kongo tautos nėra ir kai kurios to plataus krašto dalys visai nenori dėti į bendrą valstybę. Bet Afrikos kai kurios valstybės mano, kad Kongo turi būti "suvienyta" ir garsiai to reikalauja. Panašiai mano ir Kongo centralinės vyriausybės žmonės, kas yra visai supratama, nes kaip čia nenorėti didesnį žemės plotą įjungti į savo valstybės ribas. Bet kodėl to turi norėti Jungtinės Tautos ir Amerika, to jokiu būdu suprasti negalima ir kodėl tam tikslui naudojama JT kariuomenė, to joks Saliamonas dar neišaiškino.

Atnaujintas karas Katangoje vyksta, kaip ir visi kariai. Prieš pradėdamas karą Jungtinių Tautų organizacija melavo, kad Katangos kariai užpildinėję jos kareivius, o dabar jau ir neslepia, kad karas Katangoje vedamas už "Kongo suvienijimą". Belgijos užsienio reikalų ministras P. H. Spaak klausia naująjį JT organizacijos generalinį sekretorių Thant, kokia teise jis įsakė JT kariuomenei pradėti vėl karo veiksmus prieš Katangą? Veltui klausimas. JT organizacija pradėjo vėl karą todėl, kad gavo iš kai kurių valstybių greitųjų karo lėktuvų ir gavo iš Amerikos vyriausybės pažadą padėti gabenti karius ir karo reikmenis Amerikos transporto lėktuvais, todėl ir "užmiršo" su ta pačia Katanga pasirašytas karo paliaubas ir atnaujino visai nereikalingą kraujo praliejimą.

Kaip kiekviename kare, taip ir Katangoje—kenčia kaltas, kenčia ir nekaltas. Jungtinių Tautų kanuolės šaudė į katangiečių karo stovyklą, bet granatos išdaužė didelę ligoninę, kur daug afrikiečių ligonų gydėsi. Tą daro Jungtinių Tautų organizacija, kurioje žodis "taika" yra aukštai gerbiama, bet pati taika mirdoma į purvą.

JT organizacijos karo pranešimai skamba, kaip ir visi karo pranešimai—"mes laimime, priešas turi daug aukų, mūsų aukos visai nedidelės" ir t. t. Karo komunikacijai skamba išdidžiai, bet per penkis dienas miesto paimti taip ir nepajęta. Katangos kariai laikosi ir net Indijos pašlovinti girkos jų neįveikia, ar bent dar neįveikė...

Po keturių dienų kautynių Elizabethville'ėje, kai Katangos gynėjai pasirodė gali kariauti, centralinė Kongo vyriausybė paskelbė savo santazinį pranešimą. Ji skelbia, kad, jeigu JT kariuomenė nesudaužys Katangos ir neprijungs tos provincijos prie Kongo, tai Kongo vyriausybė iš bet kur (suprask, iš Maskvos) prašys kariuomenės Kongo valstybei įsivienyti. ... Taip kadaise grąsino ir Lumumba, kai jo paties sukurstytas Kongo kariuomenės maištas visą tą respubliką sudraskė į kelias besivaidijančias dalis. Toliau Lumumbos nenuėjo nė dabartiniai Kongo vadai, tik neaišku, kodėl Vakarų valstybės leidžia save šantažuoti.

Neseniai Kongo kareiviai nužudė 13 italų beginklių lakūnų, esą "per klaidą" juos paskaitę belgais ir Jungtinių Tautų organizacija su visa jos lopyta armija nė vieno žmogžudžio nepagavo ir net nesistengė pagauti. Katangoje kariuomenė yra drausmingesnė ir ten tokių išsišokimų visai nebūtų, jei JT tą provinciją paliktų ramybėje ir leistų jai susitarti taikiai su Kongo centraline vyriausybe dėl to krašto būsimos konstitucijos. Vietoje to matome šlykštų spektaklį, kaip "taikos" organizacijos kariuomenė bombarduoja iš kanuolių ligonines ir kala kulkomis į katangiečių galvas "vienybės" idėją.

JT buvęs sekretorius D. Hammaršjold žuvo kaip tik todėl, kad kai kurie JT satrapiškai Katangoje sukėlė karą ir jis vyko daryti karo paliaubas, o kelionėje žuvo. Dabar be Hammaršjold tie patys ir panašūs smarkūs vyrai vėl rodo savo seklią išmintį ir didelį karingumą toje pačioje Katangoje, kad patenkintų kai kurių Afrikos nacionalistų "didingus planus." Kad tai daroma su Amerikos pritarmu, dėl to ta politika nėra gudresnė.

APŽVALGA

PALECKIS APIE NAUJĄ ŽMOGŲ

Justas Paleckis, vadinas Lietuvos prezidentu, rašo apie "naują žmogų," kuris gimsta Lietuvoje tarybinėje santvarkoje. Jis, aišku, galėtų papasakoti, kaip ir jis pats pasidarė "nauju žmogumi" tarybinei valdžiai su rusų tankais ir Lietuvą atsitūrus. Buvo demokratas, o paragavęs sovietiško režimo pasidarė silkių bačkos vienybės šalininku ir savo brolių persekiotoju.

Bet tai gal ne visai naujas žmogus, o tas pats senasis žmogus išmainęs savo įsitikinimus į lyšių blūdėlį. Todėl palikime "prezidentą" ramybėje ir pažiūrėkim jo pavyzdžių, kaip atrodo tie "nauji žmonės" sovietinėje Lietuvoje.

"Nuosavybės instinktas, kuris atrodė neišnykstantis, amžiais būdingas žmogui, praranda jėgą. Tame pačiame 'šešupės' kolūkyje paprastai moteris Domicelė Kasparavičienė paprasčiausiai priimti į artelės bandą jos

RIAUSĖS DOMINIKONUOSE

Santo Domingo mieste Dominikonų respublikoje vis dar neramu. Žmonės gatvėse demonstruoja už visišką pašalinimą diktatūros likučių, bet prezidentas Balaguer nenori paleisti valdžios iš savo rankų, juo labiau, kad kariuomenė jį dar remia. Paveikslė matyti vienas nušautas 22 metų demonstrantas Antonio Reyes. Draugai deda ant lavono Dominikonų vėliavą. . .

Lietuviai Vakarų Europoj

(Iš J. Glemžos pranešimo Vliko suvažiavimui lapkričio 25 dieną.)

Lietuviai visur susiorganizavę į bendruomeninius vienetus pagal PLB statutą. Net ir ten, kur lietuvių yra nedaug (Danija, Švedija, Šveicarija, Belgija), veikia tų kraštų lietuvių bendruomenės valdybos. Šios institucijos padeda lietuviams įsijungti į pabaltiečių ar pavergtųjų bendras organizacijas. Kraštų valdybos daugumoje oficialiai užregistruotos. Anglijoje ir Fed. Vokietijoje dar priskaitoma tūkstančiai lietuvių, ir jų veikla šiuose kraštuose pla-

tesnė. Anglijoje yra lietuvių Namai, Sodyba, Nidos Knygų Klubas ir spaustuvė, leidžiamas savaitraštis "Europos Lietuvis" ir spausdinamos knygos. Vokietijoje lietuvių kontingentas skiriamas nuo kitų kraštų todėl, kad veik visais 100% pasitraukusiųjų iš Lietuvos pateko į Vokietiją. Dalis jų dėl ligų ir senatvės negalėjo toliau emigruoti ir liko Vokietijoje. Jais visą laiką įvairiais būdais ir priemonėmis rūpinasi Balfas. Prie šio darbo pagal išgales prisideda ir

karvė. Jai daugiau nereikalinga nuosava karvė—tegu ji bus kolūkio. Visa kas Domicelėi reikalinga, ji tikisi gauti ne iš savo sodybos, o iš kolūkio, kurį ji dabar laiko daug kartų daugiau savu." ("Laisvė" Nr 95).

Bravo, Domicelė! Jau atsivertė į naują žmogų ir atsiskė nuo savo karvės kolūkio naudai. Tai pavyzdys "naujo žmogaus," bet Justas Paleckis užmiršo pasakyti, jog Chruščiovas ragino taip daryti ir jo čiauninkai pradėjo valstiečius versti atsisakyti "savanoriškai" nuo privačios karvės. Net ir pats Nikita turėjo įspėti valdininkus, kad per daug neprievartautų valstiečius dėl tų karvių. Taigi, naują Domicelę pagimdė diktatoriaus ukazas ir jo valdininkų paslaugumas, o silkių bačkos "prezidentas" net nepasiteiravo, ar kolchozo valdovas neatsisakė duoti Domicelės karvei pašaro?

Karvei išmaitinti reikia kelių gerų vežimų šieno, o jei jo nėra, tai ar negeriau karvę "dovanoti" kolchozui, jei parduoti nevalia, ir įsigyti ožką? Ką manai, "prezidentė"?

"Man pasakojo apie nusipelnusią statybinkę V. Plavinskienę. Ji pagyvenusi moteris, trijų vaikų motina, atsiradus reikalui, savanoriškai paliko miestą ir išvyko dirbti į kolūką, kuriam labai reikėjo jos profesijos žmonių.

J. Paleckiui "pasakojo," kad nusipelnusią statybinkę V. Plavinskienę sutikusi iš miesto "malonumų" bėgti į kolchozą, bet Paleckis

kis užmiršo paaiškinti, kaip tarybinė santvarka įkinkė Lietuvos moteris į sunkų statybų, kelių tiesimo, ir panašius darbus ir pagyvenusiai moteriškai su trimis vaikais statybos darbai vargu teikė bet kokį miestų malonumą, o todėl ir pabėgimas gal nebuvo auka, o tik pakeitimas vieno jungo kitu.

Paleckis mini ir šitokį atsitikimą:

"Marytė Bižytė savanoriškai atvyko į nepažįstamą kraštą, (Kazachstaną), kadangi ji ten buvo reikalinga ir kadangi ir kazachų žemę ji laikė tokia pat brangia, kaip Vilniaus arba Šiaulių. . . ji nesvarstydama puolė po automašiną, norėdama išgelbėti vaikus, svetimus vaikus, kuriuos tą sekundę pamatė pirmą kartą. Marytė žuvo. . ."

Marytė žuvo tolimame Kazachstane, kurį ji mylėjusi. Ji žuvo gelbėdama iš po automašinos vaikus. Ir tai komunizmo nuopelnas! Atsimenu labai seniai teikiu Šiauliuose stebėti kaip žmogus griebė sulaukyti pasibaidžiusius arklius, nes vežime sėdėjo du vaikai ir jis norėjo juos išgelbėti. Žmogų apkrovintą nuvežė į ligoninę. Tą buvo dar caro laikais. Tai žmogų visi gyrė, bet neatsirado žmonių, kurie jo žygi būtų rišę su carizmu ir Nike. O prieš kurį laiką naujųjų ateivių vienas lietuvis berniukas, begelbėdamas skęstantį vaiką, nukendo. Jo žygi visi aukštino, bet niekas nerišo su Amerikos kapitalizmu. Žuvęs berniukas buvo Dipi sūnus. . . Ar kvailas "prezidentas" iš to darys išvadas?

Lietuvos Raudonasis Kryžius. Bendra tvarka mūsų žmonėmis rūpinasi vokiečių įstaigos.

Dideliu Vokietijos lietuvių nuopelnu reikia laikyti tai, kad čia buvo įsteigta Vasario 16 d. gimnazija. Gimnazija dabar išlaikoma JAV lietuvių ir jų organizacijų aukomis, prisidedant ir kitų kraštų lietuviams.

Vykdomoji Taryba supranta, kiek svarbus yra lietuvių stiprinimas visame pasaulyje, džiaugiasi lietuvių pastangomis išlaikyti lietuvių ir pati prie to prisideda. Taryba imas konkretizuoti Vokietijoje savo sumanymus ir ruošia planą, kuris sujungtų gimnazijoje besimokantį ir kitą jaunimą ir suartintų jį su lietuvių visuomene.

Vykdomosios Tarybos ryšiai su Europos lietuvių bendruomene artimi ir draugiški. Tiems ryšiams palaikyti daug padeda "Eltos informacijos" lietuvių kalba. Žinoma, pageidautinas dar glaudesnis Europos lietuvių bendradarbiavimas, tačiau tam daug kliūčių sudaro dideli atstumai ir lietuvių išsisklaidymas.

Europos lietuvių ir dirbančiųjų pajamos nepalyginamai mažesnės, negu užjūrio lietuvių. Didžioji dauguma Europos lietuvių neįėjo juos prigludusių valstybių pilietybės. Priežasčių tam labai daug, ir jos įvairiuose kraštuose skirtingos. Lietuviai Europoje, kurių skaičius siekia apie 9,000, gyvena žymiai sunkesnėse sąlygose, negu kitų kontinento lietuvių ne tik materialiniu, bet ir dvasiniu požiūriu.

Šiam lietuvių skaičiui neproporcingai mažai tenka intelektualinių pajėgų. Tai skaudžiai jaučiama, ir dėl šios priežasties daug gerų sumanymų lieka neįgyvendinti. Iki šiol negalime išvystyti pabaltiečių ir pavergtųjų tautų bendradarbiavimo. Lietuviai Vokietijoje labai dažnai turėtų suvaidinti pirmąjį vaidmenį, bet iki šiol neturime tam jėgų. Kitos mūsų institucijos, kaip pvz., Lietuvos Raud. Kryžius dėl žmonių stokos turi pasitenkinti labai siaura veikla.

Vykdomoji Taryba siekia ir toliau stiprinti savo ryšius su visais pasaulio lietuviams. Mes savo darbe visur randame daug pritarimo, tačiau biudžetiniai rėmai neleidžia išieiti į didesnes platumas. Tam gi būtų pats laikas.

Emigracijos metų sunki našta slėgia mūsų pečius. Ji sunki ne materialiskai, nes daugelis mūsų išievių palyginamai nebloginai sutvarkė, o dvasiškai. Nuolatinis tėvynės ilgesys, gimtosios žemės, jos dvasios ir gyvenimo aplinkos stoka ne vienam sunkiai pažeidžia širdį. Tačiau nepalyginamai sunkiau pergyvena bolševikinę okupaciją mūsų tautiečiai už geležinės uždangos.

Šis gyvenimas mūsų sąmonėje sukuria visai kitą vaizdą, nei Petro Rimšos kūrinyse "Lietuvė Motina". Prie lietuvių motinos kojų nebėra Sabaliuko, nes jam nėra ko saugoti. Naujieji valdovai patys mėgsta slankioti palangėmis ir užčiauti kiekvieno burną, kuri prabiltų apie laisvę ir žmoniškumą. Nebėra pas lietuvių motiną ir ratelio, nes nebėra ko verpti. O ir vaikus jau kėsinais atimti internatai ir komjaunimas.

Nukelta į 7 psl.

Kas savaitė

Jų armija auga!

Klausykite, ponai Bimba, Mizara, Jokubka ir Jonike! Štai jums linksma žinia:

Garsusis žydų skerdikas Adolf Eichmann parašė kažkokią savo testamentą ir jame štai ką sako:

"Prieš kelius mėnesius aš maniau, kad tarp manęs ir marksistinės doktrinos yra neperžengiama praraja. Dabar aš taip nebemanau. . ."

"Aš manau, kad nieko nėra praktiškesnio - būsimų gentkarčių saugumui ir taikai kaip įgyvendinimas marksistinės - leninistinės doktrinos ir aš pareiškiau, kad šviesa ateina iš Rytų!"

Taigi, ponai komunistai, kurie dabar dedatės tik progresyviais liaudies aviniais, nenusiminkit. Eichmann'as su jumis ir jis išpažįsta jūsų tikėjimą į leninistinę doktriną!

Tokį savo politinį testamentą Eichmann'as parašė žydų kalėjuje ir jis buvo išsmugeliuotas iš kalėjimo ir paskelbtas Muencheno valstiniame laikraštyje "A-bendzeitung."

Reikia manyti, kad Mizara tuoj pat paskelbs savo gilius apdūmojimus apie klaidotikių grįžimą į tikrąjį ragaišio mokslą, o Jonikas, be abejonės, prabils lotyniškai ir sumals buržuazinius nacionalistus į dulkes. Turėdami kelių milijonų lavonų Eichmann'o autoritetą už savo mokslo pranašumą, komunistai gali Eichmann'ą paskelbti antruoju Dzeržinskiu, ar dar geriau Ježovu!

Mirė K. Preikšas

Lietuvoje mirė K. Preikšas, buvęs kultūros ir dar kažkokiu ministru.

Amžinatils Preikšą teko tik vieną kartą iš arti matyti, bet apie jį teko nemažai girdėti Šiauliuose. Mačiau jį maistinių profesinės sąjungos susirinkime, kai jis, po tos prof. sąjungos skilimo 1926 metais, buvo išmestas iš Šiaulių skyriaus kaip komunistas. Tada gavau iš pūdzio, kad tai yra visai nepavojingas komunistas ir net pasidarė gaila, kai jis beviltingai šypsodamasis apšleido susirinkimą po jo išmetimo, nebandydamas nė žodžio pasakyti prieš jo pašalinimą.

Pasiteiravus paaiškėjo, kad jis nuo jaunų dienų buvo komunistas, tikėjo, ką Z. Angarietis rašė ir buvo tiek kvailokas, kad ant visų savo nelegališkų komunistinių raštų pasirašė "K. Preikšas." Pasakojo, kad net politinė policija stebėjosi po jo arešto 1924 metais, kad tokią kvailą žuvytę pagavo į savo tinklą.

Po fašistinio perversmo Lietuvoje K. Preikšas pabėgo į Sovietiją ir ten "išėjo stalinizmo mokslus," o patekęs Lietuvoje Stalino saulei, jis grįžo jau išdresiruotu Maskvos liokaju. Nuo tada Preikša karjera buvo užtikrinta—kvailas ar gudrus, o Staliniui tarnauti moko, todėl buvo "kultūros" ministru, o vėliau net "užsienio" reikalų ministru. Yra Lietuvoje ir tokia ministerija, bet ministru joje gali būti ir bet koks iškamsa. . .

Indija ir Kinija

Tarp komunistų valdomos Kinijos ir Indijos vėl iškilo "nesusipratimai" dėl sienų. Kinai įsiveržė giliau į Indijos teritoriją, o Indija, nežūrint pakartotinų užtikrinimų, kad neleis kinams vagišiauti savo teritoriją, nieko nedarė ir nedaro, kad kinus išprašytų lauk. Dėl to visoj Indijoje nemažai pasipiktinimo Nehru "taikingu" ar lepiškumu.

Tiesa, teritoriniai ginčai liečia tolimas sritis, aukštuose kalnuose, sunkiai prieinamose vietose. Todėl nei kinai negali ten mesti didelių jėgų, nei indai gali su stipriomis jėgomis kinų išvaryti. Kinai lenda "po truputį," indai protestuoja irgi "po truputį."

Kad nukreiptų Indijos dėmesį nuo indijos-Kinijos sienų nemalonomumų, Indija pasiūlė išvaryti portugalus iš jų Goa kolonijos Indijoje. Jei tas bus padaryta, Indijos spauda ir visuomenė kuriam laikui bus "užbuvyta," portugalų kolonializmas bus pažemintas, o kinų ir indų sienos nepabėgs—kinų komunistai vargu nustos veržtis į teritoriją, kurią jie yra nužiūrėję pasisavinti iš savo minkšto kaimynų, todėl ir tas kaimynas dar turės laiko apsigalvoti ir ką nors daryti, kad savo žemių neliečiamybę užtikrintų. . .

Nauja Afrikos valstybė

Afrikoje gimė dar viena nepriklausoma valstybė—Tanganika, kuri turi virš 9 milijonų gyventojų ir 362,000 ketvirtinių mylių žemės plotą.

Naujoji valstybė gimė gruodžio 9 d. ir pirmą nepriklausomą gyvenimo dieną gavo iš Amerikos pasiūlymą suteikti jai ekonominės paramos.

Nauja valstybė nebus antiras Kongo, nes ji yra tinkamiausiai pasiruošusi nepriklausomam gyvenimui, neturi maišyto gyventojų sąstato (baltųjų ten veik visai nėra) ir turi stiprų ekonominį pagrindą.

Iš plačios Afrikos kolonijų belieka tik portugalų dvi kolonijos ir puliuojančios šalys kaip Pietų Afrika, Alžerija, Kenija ir Rodezijos.

Nasseris dar veikia

Egipto diktatorius Nasseris apsilaužė kiek ragus Sirijoje ir jo garsas arabų tarpe kiek aptemo. Bet diktatorius nenusimena ir sumanė naują būdą pagarsėti.

Egipto policija suėmė keturius prancūzų diplomatus, kurie buvo atvykę į Egiptą tartis dėl atlyginimo už nusavintą prancūzų turtą ir dėl atnaujinimo diplomatinio santykių. Tie keturi diplomatai, kartu su keliais kitais asmenimis suimti ir kalbinami, kad jie šnipinėję Nasserio paslaptis ir darę sąmokslą nužudyti arabų vienytoją Nasserį. Vienas diplomatas jau prisipažino pagal visas prisipažinimo taisykles išbandytas Maskvoje. Prisipažino ir jo sekretorė. Egipto spauda apie tą įvykį triūbija, o arabai dėkoja Alachui, kad jis ir vėl apsaugojo brangią Nasserio gyvybę nuo pikto priešų pasikėsimo. J. D.

KAS NIEKO NEVEIKIA,
TO NIEKAS NEPEIKIA.

Amerikos Lietuvių Gyvenimas

KAS SKAITO RASO,
TAS DUONOS NEPRASO.

V. Jasaičiui 60 metų

Tai buvo Vokietijos. Tai buvo karo veiksmams apri-
mus. Prie Lietuvių tremtinių
bendruomenės laikinės val-
dybos būstinės Wuerzburgje
privaziavo ilgas Lietuvos
kaimo vežimas. Iš jo išlipo
du vyriškiai ir užėjo į Lietu-
vių tremtinių bendruome-
nės raštinę. Pasitikau juo-
du. Abiejų veidai saulės ir
vėjo nugarinti. Drabužiai
dulkėti. Nenuostabu, būta
karštos vasaros dienos. To-
lima kelionė važiuota ark-
liais, be palydovių dulkių
neapsieisi. Vienas tų ne-
lauktų svečių atsirekome-
davo — Viktoras Jasaitis.

Ziūriu į jį ir spėliu, ar
tas pats Viktoras, Šiauliuose
gyvenusio visuomenininko
gydytojo Domo brolis? Jei
jis, tai chemikas daktaras,
Kauno universitete dirbęs,
mokso žurnalo Kosmos
bendradarbis, daug rašęs
Trimite, Mūsų Žinyne ir ki-
tuose laikraščiuose, jau spė-
jes išgarsėti savo specialy-
bėje kažkokiu išradimu
sprogstamųjų medžiagų sri-
tyje.

O prieš mane stovi tipin-
gas Lietuvos kaimo žmogus,
kurio rankos sako, kad joms
darbas nebuvo svetimas. O
čia dar tie gerokai padėvi-
ti drabužiai, vėjo suvelti
plaukai ir tos dulkės... Ne,
tai kitas Viktoras Jasaitis,
kaimo žmogus, darau sau
sprendimą. O paklausti, ar
Vytauto D. universiteto ne-
organinės ir analitinės che-
mijos katedros vedėjas, ne-
patogu.

Snektelėjom. Trumpai.
Skubėjo dar saulei nenusi-
leisus pasiekti Hanau. Te-
nai žada lietuvių stovykloje
apsigyventi. Atsisveikinom.
Palydėjau jį kaip šaunų,
kuklų Lietuvos kaimo žmo-
gų. Įstrigo tik jo savotiška
tarplūpyje įsispraudusi syp-
sena, gudri, sąmojaus ku-
pina.

Vakarop pasakoju Lietu-
vių Tremtinių Bendruome-
nės laikinos valdybos pirmi-
ninkui dr. Jurgiui Kriks-
čiūnui apie tą susitikimą. Jis
mane pradėjo barti, kam
jam nepranešiau, juk tai
tikrai būta chemiko Viktoro
Jasaičio, visuomenės veikė-
jo, dėl Lietuvos laisvės kovų
savanorio, Vokietijoje ir
Austrijoje studijavusio che-
miją ir ten mokslo daktaro
laipsnį įsigijusio. Visur, kur
jis studijavo, stengėsi lietu-
vių studentus susirasti ir
juos suburti.

Esą, būtų buvę smagu ir
naudinga su juo susitikti,
snektelti ir tremtyje įtrauk-
ti į darbą.

Tokia nevykusi buvo ma-
no pirmoji pažintis su dr.
Viktoru Jasaičiu. Bet likimo
buvo lemta man su juo su-
artėti ir bendrai dirbti Lie-
tuvių Tremtinių Bendruo-
menės valdyboje. Dar tais
pačiais metais įvyko V. Vo-
kietijoje Lietuvių Tremti-
nių Bendruomenės tarybos
rinkimai. Abudu buvoma iš-
rinkti į valdybą. Pirmąją
rinkimą Lietuvių Tremtinių
Bendruomenės valdybą su-
darė prof. Ig. Končius—ku-
rį laiką jos pirmininkas—
kun. Sidaravičius, dr. Vik-
toras Jasaitis, J. Audėnas
ir aš. Tada jau mes suartė-
jom, ir buvo proga iš arti,
visuomeninėje dirvoj pažinti
tą "dulkėtą kaimietį" Vik-
torą Jasaitį. Pažinau jį kaip
pareigingą, uolų, pakantų
visuomenininką, nuoširdų
Lietuvos patriotą. Nepaisant
mudviejų skirtingų politinių
įsitikinimų, per visą keletos
metų bendradarbiavimą ne-
turėjoma jokių nesuiprati-
mų. Mano įsitikinimu, tuo
požiūriu tai reta asmenybė,
pakanta apsišarvavusi dėl
bendro savo tautos gero.

Viktoras Jasaitis gimė
1901 m. gruodžio 14 d.
Stanaičių kaime, Garliavos
val. Stanaičių kaimas buvo
samanų, pasiturinčių ūki-
ninkų apgyventas. Tokių vi-
so buvo 28 sodybos. Kaime
buvo per tris šimtus gyven-
tojų.

Viktoro tėvas Jurgis
(1861-1930) buvo draudžia-
mos spaudos platintojas,
rusų žandarų persekioja-
mas, Vilniaus didžiojo sei-
mo dalyvis, vienerius me-
tus kalintas, trejus metus
laikytas koncentracijos sto-
vykloje. Valdė 30 ha ūkį.
Būta darbštaus, sumanaus,
ūkininko. Augino 6 sūnus
ir 3 dukteris. Iš jų keturi
baigė aukštuosius mokslus.

Kaip ir kiti Viktoro bro-
liai ir sesers jis nebuvo sve-
timas visuomenės darbui.
Viktoras savanoriu dalyva-
vo karo fronte dėl Lietuvos
valstybės atstatymo. Buvo
patekęs lenkų nelaisvėn.
Kovom apimtus, Viktoras
baigė gimnazijos mokslą ir
Austrijoje studijavusio che-
miją ir ten mokslo daktaro
laipsnį įsigijusio. Visur, kur
jis studijavo, stengėsi lietu-
vių studentus susirasti ir
juos suburti.

PO NAUJŲ METŲ "KELEIVIS" KAINUOS \$5

"Keleivio" leidėjai nutarė laikraščio kainą nuo
1962 metų pradžios pakelti iki 5 dolerių metams.

Per aštuonius metus laikraščio kainą išlaikėme
keturius dolerius metams, bet visų reikmenų, kaip
popierių, rašalų, miesto ir valstijos mokesčių, vi-
sokių pataisymų, paštas, elektrą, telefoną, mašinų
dalis ir viskas kita žymiai pabrango, todėl už seną-
ją kainą laikraščio leisti nebeįmanoma.

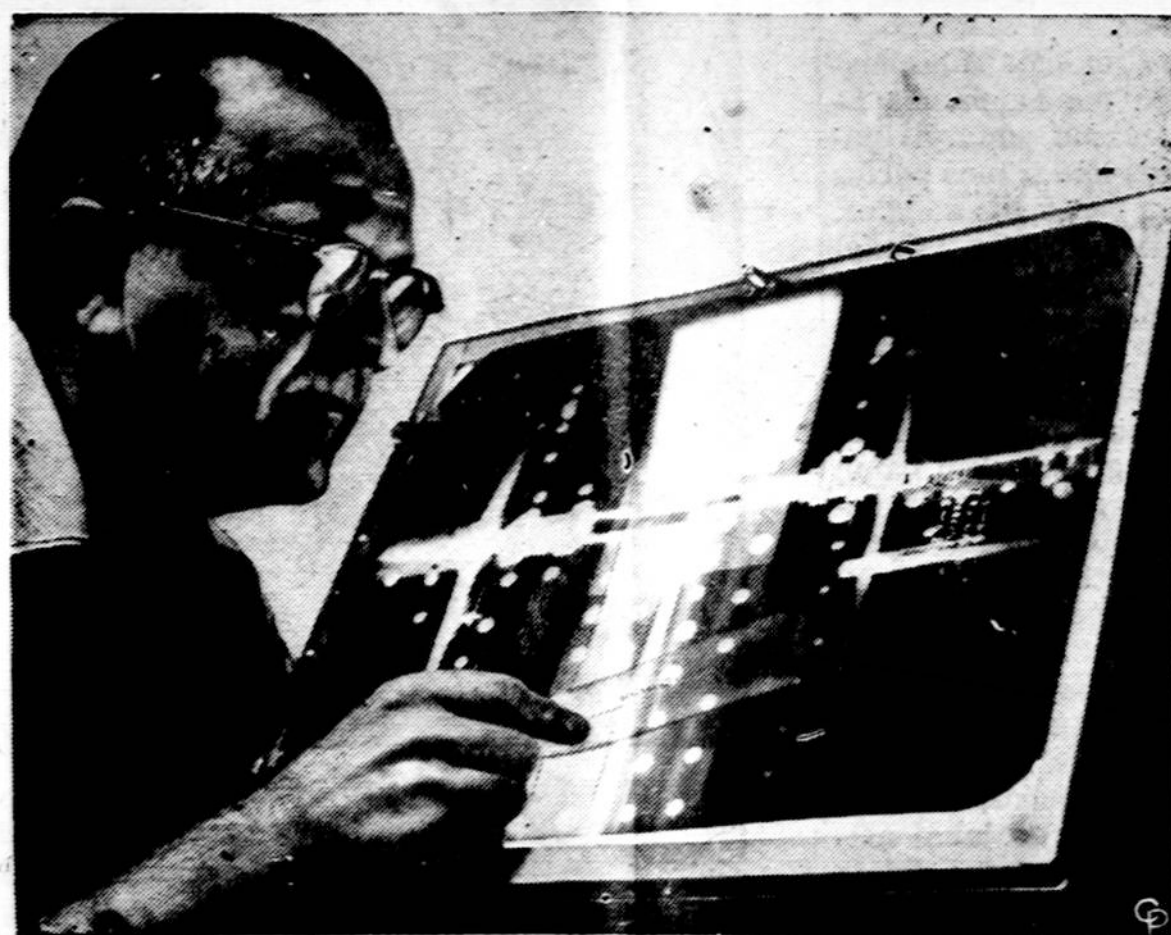
Laikraščio darbininkų uždavimai yra labai žemi,
palyginus su kitų darbininkų uždavimais, bet ir juos
reikėjo nors šiek tiek pakelti.

Tikime, kad skaitytojai supras, jog nelengva šir-
dimi keliame laikraščio kainą, bet tą turėjome da-
ryti. Prašome skaitytojus ir bičiulius ir toliau rem-
ti laikraštį, jį platinti ir jame bendradarbiauti.

Šiais metais laikraštį užsisakyti arba atsinau-
jinti galima senąja kainą.

"Keleivio" Leidėjai

RENTGENAS SURANDA IR LĖKTUVŲ LIGAS

Lėktuvų pramonėje pradėta naudoti rentgeno nuotraukas lėktuvų vidaus
trūkumams nustatyti. Tuo būdu galima pamatyti iš viršaus nematomus
sugedimus, kurie lėktuvui skrendant gali būti nelaimės priežastys.

komisijos narys. Tremtyje
Vokietijoje buvo švietimo ta-
rybos narys.

1949 m. atvykęs į JAV,
apsigyveno Waterburyje,
Conn. ir čia be darbo neri-
mo, organizavo lituanistikos
kursus. Yra Lietuvių Enci-
klopedijos bendradarbis.
Pradedant 1951 m., dirba
Speer Cartridge Works, Le-
wiston, Idaho, kaip sprogs-
tamųjų medžiagų chemikas.

Uoliam lietuvių ateivijos
visuomenės veikėjui, moks-
lininkui, spaudos bendra-
darbiui linkiu ilgus metus
gyventi, lietuvių kultūrą ir
mokslą savo darbais pratur-
tinti.

J. Vilkaitis

UŽSAKĖ "KELEIVI"
DOVANŲ

John Kran iš Freesoil,
Mich., atsiuntė \$25, kuriuos
šitaip paskirstė: jo ir A.
Mačulskio Argentinojų pre-
numeratos, už kalendorių ir
St. Michelsono knygą "Lie-
tuvių išeivija Amerikoje", o
kas lieka—Maikiui su Tėvu.

Alukoniene iš So. Bostono
pratęsė laikraštį S savo se-
sutei M. Čizienei Stoughto-
ne, Mass.

Josephine P. Kalin iš Nee-
dham, Mass., užsakė laik-
raštį savo mamytėi E. Kali-
nauskienei ten pat.

P. Tamulionienė iš So.
Bostono pratęsė prenume-
ratą Elzbietai Pluskienei
Brocktone, Mass.

Veronika Leiner iš Has-
rouck, N. J., užsakė laikraštį
William Nickel.

John ir Lenda Baranaus-
kai iš Lawrence, Mass., už-
sakė laikraštį savo seneliui
B. Čyžiui ten pat.

M. Stonienė iš Syracuse,
N.Y., užsakė laikraštį Stellai
Stonienai ten pat.

Frances Sirutienė iš San
Diego užsakė savo anūkei
kalendorių ir Lithuanian
Selfs-tought.

Peter C. Gertas iš Spring-
field, Va., išrašė laikraštį
C. Gertui ten pat.

NE KLAUSESI,
BET SVAJOJO

Vienybės gruodžio 1 d.
numery Vliko posėdžių ap-
rašyme pasakyta:

"Diskusijose buvo gero-
kai balsų ir už tai, kad Va-
sario 16 d. proga Alto ren-
kami pinigai būtų teisingiau
ir tiksliau paskirstomi."

Visą laiką atidžiai sekiau
Vliko posėdžius ir tokių
"balsų" negirdėjau. Girdė-
jau, kad paties Vliko Tautos
Fondo vadovybė neapgalvo-
tai lėšas telkia, nes savo va-
jų skelbė tada, kada visoj
Amerikoje lėšos telkiamos
Alto, kurio žymia parama
naudojasi ir Vlikas. Todėl
buvo pareikšta mintis, kad
Tautos Fondas savo vajų
vykdymą kitu metu, o Vasa-
rio 16 d. proga lėšas telktų
Alto.

Matyti, Vienybės kores-
pondentas Vliko posėdžius
svajojo.

R. M.

RAŠINIO KONKURSA
JAUNIMUI

Susivienijimo Lietuvių
Amerikoje 328 kuopa Ja-
maica Plain skelbia konkur-
są lietuvių jaunimui para-
šyti rašinį apie Susivienij-
imą Lietuvių Amerikoje ir
jo reikšmę lietuvių emi-
gracijoje.

Konkurso sąlygos:
1. Konkurse gali dalyva-
uti lietuviai-lietuvių SLA na-
riai ar jų vaikai iki 18 metų
amžiaus, gyvenant Massachu-
setts, JAV.

2. Rašinio dydis: nema-
žiau kaip 3, ne daugiau kaip
5 mašinėlė rašyti lapai.

3. Rašinys turi būti para-
šytas lietuvių kalba.

4. Už tris geriausius raši-
nius skiriamos premijos:
pirmoji \$35.00, antroji \$25-
00 ir trečioji \$15.00.

5. Rašinys pasirašomas
slapyvardžiu. Atskirame už-
dareime vokie turi būti įdėta
tikroji pavardė ir vardas,
adresas, rašinio antraštė, au-
toriaus slapyvardis. Ant to
voko užrašomas tiksliai slapy-
vardis, ir jis siunčiamas
drauge su rašiniu.

6. Konkurso sprendimų
komisiją sudaro: Margarita
Michelsonienė, Antanas Gu-
staitis ir Jurgis Gimbutas.

7. Rašiniai turi būti pri-

siųsti ne vėliau kaip iki šių
metų gruodžio 31 d. Kon-
kurso Komisijai, c/o J.
Gimbutas, 4 Rutledge St.,
West Roxbury 32, Mass.

8. Premijuotieji rašiniai
gali būti spausdinami "Tė-
vynėje" (SLA laikraštyje)
be atskiro honoraro. Nepre-
mijuotieji rašiniai autoriam
negrąžinami.

MONTREAL, P. Q.

Mirė J. Kupleris

Mirė Juozapas Kupleris,
Keleivio skaitytojas, palikęs
liūdinčią žmoną Mariją, 4
dukteris: Mariją Patapienę,
Oną Thomienę, Emiliją Am-
broziene ir Eleną Kurylienę,
sūnų Williamą ir Lietu-
voje 2 seseris ir brolių, ku-
riems reikiame užuojautą.

ATSIUNTĖ PAMINĖTI

Sieninis atplėšiamas ka-
lendorius 1962, išleido Ni-
dos Knygos Klubas ir Euro-
pos Lietuvis, kaina nepažy-
mėta. Leidėjų adresas: I
Landbrooks Gardens, Lon-
don W II, Gr. Britain.

KALEDŲ DOVANOS

Knyga — geriausia Ka-
ledų dovana. Pasirinkite iš
šio sąrašo:

LIETUVIŲ ISEIVIJA A-
MERIKOJE, St. Michelsono
nuo vaizdžiai parašyta šio
krašto lietuvių istorija,
500 puslapių, kaina mink-
štai viršeliui \$4.00, o
kietai \$5.00.

NEPRIKLAUSOMA LIE-
TUVA STATANT, Rapolo
Skipičio atsiminimai, 440
psl., kaina \$5.00

VIENTISI MEDŽIAI, roma-
nas, parašė Aloyzas Baro-
nas, 117 psl., kaina \$1.50

ANGLŲ KALBOS GRA-
MATIKA, 215 psl., kietas vir-
šelis, kaina \$3.50

TUOZU KLUBAS, Antano
Tulio 11 novelių, 196 psl.,
kaina \$3.00.

Tas knygas galima gauti
Keleivio administracijoje:

636 E. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

KORESPONDENCIJOS

NEW BRITAIN, CONN.

HOMER, N. Y.

SLA 34 kp. susirinkimas

Kuopos susirinkimas bus
ši ketvirtadienį, gruodžio 14
d. "Varpo" klubo salėje
(352 Park St.). Visi nariai
prašomi atsilankyti, nes ta-
me susirinkime bus renka-
ma kuopos valdyba, nomi-
nuojami Centro valdybos
kandidatai.

Atsiminkite, kad Susivie-
nijimas, sulaukęs deimanti-
nių metų, nori savo narių
skaičių padidinti. Prisideki-
me prie to darbo ir mes, ra-
ginkime savo pažįstamus ir
draugus eiti į SLA garbin-
gos organizacijos eiles.

Piliečių Klubo susirinkimai

Jie bus kiekvieno mėne-
sio antrąjį pirmadienį.

Lietuvos Gelbėjimo
Komitetas

Jį sudaro keliolikos orga-
nizacijų atstovai, jie susi-
renka kiekvieno mėnesio
paskutinį penktadienį Lie-
tuvių salės žemutiniame
kambary. Dabar jie jau
ruošiasi Vasario 16 minėji-
mui.

"Jaunuolių" susirinkimas

Antros jaunystės sulauku-
sių klubo metinis susirinki-
mas bus gruodžio 29 d. Va-
po klubo salėje. Jame bus
renkama kitų metų valdyba,
nuo kurios pareis ir klubo
veikla: jei valdyba bus su-
mani, tai ir klubas gerai
veiks.

Dabar klube jau yra apie
80 narių: 60 vyrų ir 18 mo-
terų. Tai ženklas, kad tokia
organizacija New Britaine
yra reikalinga.

Pranas Naunčikas

LAWRENCE, MASS.

Jau ruošiasi
nepriklausomybės šventei

Amerikos Lietuvių Tary-
bos skyrius lapkričio 19 d.
buvo susirinkęs ir tarėsi Va-
sario 16-sios minėjimo rei-
kalu. Nutarta minėjimą
rengti vasario 11 d. Lietuvių
Piliečių Klubu salėje.

Renkasi SLA 41 kuopa

Kuopos susirinkimas bus
ši šeštadienį, gruodžio 17 d.
I val. Lieuvių Piliečių Klu-
bo salėje. Visi nariai būtinai
turi dalyvauti, nes bus ren-
kama valdyba.

Prašoma nesivėlinti, nes 3
valandą turi prasidėti eglutė
vaikams.

M.Stonie

MONTREAL, P. Q.

Nepriklausomos Lietuvos
sukaktis

Nepriklausomos Lietuvos
savaitraščiu, kurį redaguo-
ja Jonas Kardelis, sukako
10 metų. Ta sukaktis buvo
iškilmingai paminėta gruo-
džio 2 d. Šv. Kazimiero pa-
rapijos salėje.

Inž. J. Bulota skaitė pa-
skaitą, meninę programą
atliko solistė Elzbieta Kar-
delienė ir jauni muzikantai:
Dalia Bartaškaitė, Nijolė
Jauniūtė ir Emilius Knys-
tautas, kuriems akompona-
vo V. Chambers ir M. Sieg-
rist.

Kur miela, ten ir akys.

Mirė M. Stasiūnienė

Mirė Keleivio skaitytoja
Marija Stasiūnienė. Ji se-
niau dirbo Brooklyno siu-
vyklose, bet vėliau išsikėlė
į Homer ir čia ūkininkavo.

Paliko liūdinčią sūnų Ste-
poną ir podukrą Martą Ka-
minskiene, kuriems reiskia-
me užuojautą.

WILKES-BARRE, PA.

Turėjome koncertą

Kapinių valdyba lapkri-
čio 26 d. surengė koncertą,
kurio programą atliko sve-
čiai iš Brooklyno, N. Y. Gir-
dėjome solo, duetus, kvar-
tetą ir oktetą, be to, Buknie-
nė pasakė monologą "Ieva".

Publikos prisirinko pilna
salė. Programa ji buvo pa-
tenkinta. Nors čia lietuvių
nemažai gyvena, bet lietu-
viškų koncertų niekas nebe-
rengia.

J. V. S.

BROOKLYN, N.Y.

Balso parengimas
Vajus prailgintas

K. Lane gimnazijos salėje
įvyko Balso vajaus baigė-
mės parengimas. Programoj
dalyvavo Operetės choras,
rašytojas Ant. Gustaitis ir
Salomėja Narkeliūnaitė pa-
rodė filmą iš paverptos Lie-
tuvos.

Parengime žmonių buvo
daug, arti pilna didžiulė
Auditorijos salė.

Aukos salėje su lėkėstėmis
sąrašais nebuvo renkamos.
Vajaus komiteto pirminin-
kas dr. A. Trimakas, dėko-
damas susirinkusiems už
gausų atsilankymą, papra-
šė norinčius aukoti Balfui
patiems vokuose paduoti
savo aukas prie tam tikslui
pastatyto staliuko. Gerasir-
džiai paklausė ir suaukojo
1,000 dol. Parengimas davė
gryno pelno 501 dol. Iš viso
per vajų aukų Balso kason
įplaukė jau virš 4,000 dol.
J Balso Vajaus Komiteto
kvietimus atsiliepė apie 400
nuosirdžių aukotojų.

Kadangi Didžiajam New
Yorke ir jo apylinkėse gyve-
na virš 30,000 lietuvių, tai
Vajaus Komitetas mano,
kad atsiliepusių skaičius yra
nuostabiai mažas. Todėl,
kad ir kiti galėtų savo auką
prisidėti, Balso vajus pra-
tęstas iki 1962 sausio mėn.

Liudas Norkus

TORONTO, ONT.

Susirgo dr. Pr. Ancevičius

Šiandien pasiekė žinia,
kad dr. Pr. Ancevičius 2
savaites negalavęs ir gulė-
jęs lovoje namuose, vakar
buvo išvežtas iš Oakvilles į
St. Michaels ligoninę To-
ronte.

Dr. Ancevičius lietuviuo-
se plačiai pažįstamas kaip
žurnalistas, kalbėtojas, kan-
didataves 2 kartus į Fede-
ralinį Parlamentą ir pirmas
lietuvis, išrinktas į Oakville
mokyklų švietimo tarybą.

Linkime dr. Pr. Ancevi-
čiui ligą nugalėti ir grįžti
namo kaip galima greičiau.

i. n.

Iš pavergtos Lietuvos

Sunki Sniečkaus-Paleckio padėtis

"Nepriklausoma Lietuva" išspausdino įdomų laišką iš Lietuvos. Jo įdomesnes vietas čia pakartosime:

"Gal sunkiausia situacija yra draugo Sniečkaus. Jis gi buvo nuoširdus stalinistas ir Staliną kėlė, drauge su draugu Justu Paleckiu, į Lietuvos saulės poziciją. Jiems padėjo, tiesa, ir draugas Tilytis. Aš nežinau, kaip jie susidoro su nauja situacija, kai Staliną draugas Chruščiovas nuvertino su visų jo asmens kultu, bet jų padėtis tikrai nepavydėtina. Jūs visi dabar pirštais bado, o, kas ypač jiems skaudu, tytomis į juos pažiūri su ironija."

"Vienas gydytojas, išėjus kalbai apie medicinišką aprūpinimą, pasisakė, kad vaistų ir medicininių instrumentų sulaikymas iš užsienio jau esąs stipriai jaučiamas. Pav., jis pametęs savo vienintelį švirkstą ir naujo negalįs gauti, o be švirksto juk gydytojas dabar negali dirbti."

"Sugrįžęs į Kauną, radau revoliuciją, dabar jau nebeatmenu kurią iš eilės: buvusi Laisvės alėja, o ligšiol — Stalino alėja, pergyveno naują krikštą, po 20-ties metų ji gavo Karolio Markso vardą."

"Laukiame Putino "Sukilelių" antrojo tomo, kuris turi pasirodyti 7-jame jo raštų tome. Pirmasis tomas turėjo didelį pasisekimą, kažin kaip jam pavyko antrasis tomas, dėl kurio jis, kaip girdėti, turėjęs nemažą rūpesčių. Vis dėlto mes jo laukiame. Tikimės, kad jis bus tęsinys pirmojo tomo. Visiškai suprantama, kad romano herojus kunigas mūsų sąlygomis yra labai nekošer. Betgi faktas lieka faktas ir ne betkoku, bet istoriniu faktu, nesgi tas kunigas caro buvo pakartas. Kodėl jis nebuvo batsiuovys arba stalius, o dar geriau — kalvis? Tegu būtų buvęs nors plikbajoris, o čia — kunigas. Na, gal kaip nors galima bus jį perdirti ir komunistą? Na, tegul ir ne klasišką, bet gal kokį lyg ir apykomunistą."

"Draugą Jurginį pritrenkė mūsų vadas Sniečkus, bet Jurginis moka atsikirsti. Jis sako: "Tu gi stalinistas, Sniečkau. Tai tu gi iš tos antipartinės grupės, ir tu mane užsiptuli. Traukis. (Sniečkus šią vasarą kaltino istoriką Jurginį, kad šis nekomunistiškai nušviečia Lietuvos praeitį. Red.)"

"Sitaip ten rūpinasi darbininkais. Pats prekybos ministeris Mikutis pripažįsta, kad ypatingai blogas yra įmonių darbininkų maitinimo reikalas. "Neretai atsitinka, kad mūsų darbininkai negali pietų pertraukos metu gauti karšto maisto," sako Mikutis."

"Vien tik Vilniuje yra 28 fabrikai su 7,500 darbininkų, kuriems nėra nei valgyklų, nei menkiausių buferių, kuriuose būtų galima gauti ko nors pavalgyti. Negeresnė padėtis dažnai būna ir ten, kur tokios valgyklos yra. Jos tiek mažos, kad negali aptarnauti visų darbininkų. Klaipėdos celiuliozės ir popieriaus kombinato dir-

ba daugiau kaip 2,000 žmonių, bet kombinato valgykla sutalpina tik 60 asmenų. Ar gali visi kombinato darbininkai čia pavalgyti?"

Ypatingai nusiskundžiama ir tuo, kad sovietinėse valgyklose maistas yra žemos kokybės ir labai nemandagus patarnavimas.

Kaip ten šeiminkauja

Sovietskaja Litva lapkričio 29 d. rašo, kad durpių kraikas iš Kupiškio į Anykščius vežamas geležinkelio su perkrovimu Panevėžio stotyje. Tuo keliu vežant, vienos tonos važma atsieina 3 rubl., o jei vežti sunkvežimiais, atsieitų tik 22 kape.

Anykščių rajone yra plytinė, bet ji savo plytas veža į Vilnių ir Seduvą, o Vilniaus plytinė savo plytas siunčia į Anykščių rajoną.

Tai aiškiai aiškiojimas, rašo minėtame laikrašty Panevėžio stoties viršininkas Chapancev.

Vandens "problema"

Sovietskaja Litva lapkričio 29 d. rašo V. Poliakov iš Kauno. Jis gyvena Tūnelio gatvėje Nr. 88. Prieš kelis mėnesius tuo namo 3-jo ir 4-jo aukšto gyventojai nebegavę vandens.

Gyventojai kreipėsi į Namų valdybos Nr. 16 viršininką Barcevičių. Šis visai išsisukinėja. Vienam sako, kad spaudimas mažas, kitam, kad stato vandentiekio bokštą, trečiam, kad jau ryt bus vanduo. Vis žada, bet vandens vis dar nėra.

Pradžioje vandenį nešė iš rūsy esančio šulinio, bet vieną dieną namų valdybos darbininkai šulinį užrakino. Atsikreipus į Barcevičių, gautas patarimas — Nemas netoli.

Sitaip aprūpinami reikalai ten, kur, Chruščiovo žodžiais, jau įžengta į komunizmą.

Sniečkus pripažįsta lietuvių tautos naikinimą

(E) Pasibaigus partijos 22-jam suvažiavimui, visoje sovietinėse respublikose pradėti rengti partinio aktyvo susirinkimai, kuriuose dar kartą apsvaistomos partinės direktyvos. Toks pasitarimas įvyko ir Vilniuje. Žymiausia pasitarimo programos dalį užėmė Sniečkaus kalba, kurioje garbina Lietuvos komunistų veiklą nuo 20 iki 22 suvažiavimų, nurodoma visa eilė ūkinio, kultūrinio ir politinio darbo trūkumų, nušviečiami tolesnio Lietuvos sovietinio planai.

Paliesdamas savo kalboje Stalino "nusikaltimus", Sniečkus primą kartą atvirai pabrėžė: "Kiek vertingų kadrų būtų turėjusi Tarybų Lietuva, jeigu ne tos Stalino asmenybės kulto laikotarpio nevaržomai siautėjusių nusikaltimų intrigos!" ("Tiesa" nr. 272).

Ir šį kartą Sniečkus nusiplovė rankas, visą kaltę suversdamas Stalinui ir visiškai neprisimindamas Lietuvos komunistų, kurie nesvarstydami prisidėjo prie savo tautos trėmimų, naikinimo. Žinoma, jis kitaip ir negali pasielgti, nes "laisvės ir žmogaus teisių šalyje" nėra nė kalbos apie bet kokį teisingumą, tačiau svarbu tai, kad pats bolševikų vadovas yra priverstas pripa-

žinti tautos engimo faktus.

Paliesdamas vidaus gyvenimą, Sniečkus iškilmingai pareiškė: "Lietuvių tauta didžiai dėkinga komunistų partijai, jos centro komitetui ir tarybinei vyriausybei už nuolatinį rūpinimąsi tarybinių žmonių gerove ir laime."

Apie ligšiolinį "rūpinimąsi" labai jau neigiamas išvadas galima padaryti pasiskaičius kad ir tuos pačius aukščiau pasakytus žodžius.

"Rūpinimosi" dėka simtai lietuvių buvo ištremti, įkisti į kalėjimus, nuolatos persekiojami ir engiami. Pats Sniečkus pripažino, kad iki šiol Lietuvoje labai lėtai vykdoma gyvenamųjų namų statyba ir remontas, gyventojai nepatenkinamai aprūpinami būtiniausiomis prekėmis, blogai dirba komunalinio ūkio ir buitinio aptarnavimo įmonės. Jau eilę metų nusiskundžiama, kad darbo žmonės labai blogai aprūpinami butais, tačiau iki šiol padaryta labai mažai, kad šie skundai didėja metai iš metų. Ir argi gali už visa tai lietuvių tauta dėkoti, iš viso, ar tinka čia bet kokie padėkos žodžiai?"

Prasidėjus "nustalinimui" kai kurie lengviau tik žmonės emė galvoti, kad Sovietų Sąjungoje tikrai daug kas keičiasi gerojone pusėn. Tačiau tai netiesa. Tas pats Sniečkus toliau savo kalboje sako:

"Ryžtingai kovodama su asmenybės kulto pasireiškimais, partija visuomet saugojo ir saugos komunistų ir visos liaudies pripažintą partijos veikėjų, ištikimai tarnaujančių liaudžiai, komunizmo reikalui, autoritetą."

Reiškia, ir toliau bus tęsiamas koku tai mastu tam tikrų asmenybių garbinimas. Žinoma, tik kita forma ir kitomis priemonėmis. Savo laikų juk ir Stalinas "ištikimai" tarnavo liaudžiai. Jo vietą užėmė Chruščiovas, po jo užims dar kas nors, tačiau visos tariamos "asmenybės kulto" klaidos lieka. Apkalbinus gi asmenybę, daug lengviau paslėpti sovietinio gyvenimo trūkumus, kurie yra vergovinės santvarkos išdava. Ir kol egzistuos ši vergovinė santvarka, tol nebus galima kalbėti apie kokį nors rūpinimąsi darbo žmonėmis, nežiūrint, kad bus pasmerktas pati santvarka turi būti pasmerktas.

M. D. Gedvilas — nusipelnęs kultūros veikėjas

Ilgai buvusiame ministeriu pirmininku, dabar švietimo ministeriui Mečiui Gedvilui "už nuopelnus vystant lietuvių socialistinę kultūrą ir ilgametę aktyvią visuomeninę - politinę veiklą, ryšium su gimimo 60 metinėmis" suteiktas "nusipelnusio" veikėjo garbės vardas."

Mirė K. Preikšas

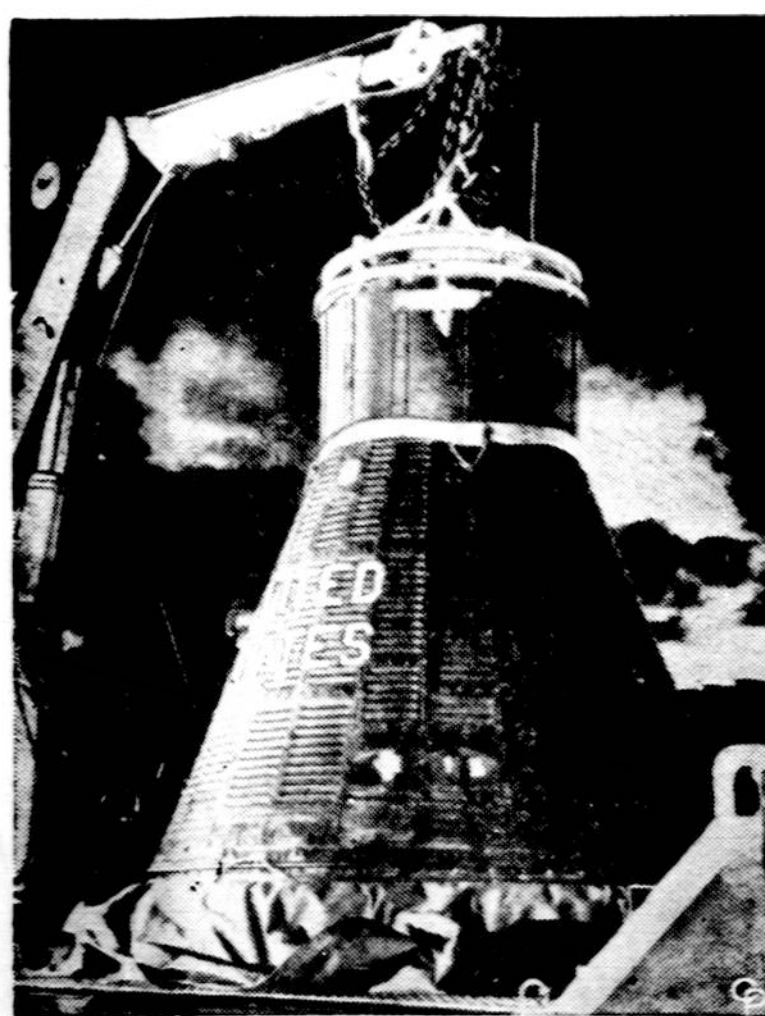
Gruodžio 5 d. širdies priepuoliu mirė Kazys Preikšas, gimęs 1903 m. birželio 14 d. Verbūnuose, netoli Šiaulių.

Velionis buvo senas komunistas, partijos centro komiteto narys, tariamas užsienij reikalų ministeris, aukščiausios tarybos atstovas.

Su didelėmis iškilėmis palaidotas Vilniuje Karių kapinėse Antakalny.

Paleidęs akmenį iš rankos, nesutūrėsi.

SUGRĮŽO IŠ PADANGIŲ

Sitoj kapsulę šimpandzė beždžionė apkeliavo aplink žemę du kartus ir po to buvo nuleista žemyn. Panašioje ar toj pačioj kapsulėj ir Amerikos astronautas darys savo kelionę aplink žemę gal dar šiais metais, o gal sausio mėnesį.

Viko nutarimai

Čia spausdinami Vyriausiojo Lietuvos Išlaivinimo Komiteto sesijos, įvykusios 1961 m. lapkričio 25-26 d., nutarimai.

BENDROS POLITIKOS REIKALAI:

Vliko Pinatės Sesija, išklausiusi pranešimų ir diskusijų tarptautinės politikos klausimais ir turėdama galvą, KAD pasaulio politinis įtempimas, ypač ryšium su Berlyno ir bendrai Vokietijos problemomis, yra padidėjęs; KAD svarbiausią šio įtempimo priežastį sudaro sovietų pastangos išgauti iš Vakarų status quo Rytų Europoje pripažinimą; KAD sovietų spaudimas į Suomiją ir kitus Skandinavijos kraštus yra suaktualinęs Baltijos valstybių problemą, o tuo pat ir Lietuvos laisvės bylą; KAD atviras destabilizacijos procesas, pradėtas Sovietų Sąjungoje, sudaro palankias politines sąlygas kelti tarptautiniuose forumuose Stalino ir Sovietų Sąjungos agentų padarytus tarptautinius nusikaltimus Lietuvoje ir KAD kolonializmo panaikinimo reikalas ir tautų apsisprendimo teisės laidavimas yra tapęs aktualia šių dienų tarptautinės politikos problema.

NUTARĖ: Atkreipti Lietuvos visuomenės dėmesį į ypatingą šio momento politinę svarbą ir kvesti visus geros valios lietuvius ir jų organizacijas į politinio darbo vienybę Lietuvos nepriklausomybei atstatyti, kad kiekvienas, kur galedamas, per spaudą, radiją, klubus, amerikoniškas ir kitų draugingų tautų organizacijas keltų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalą, kviečiant į talką lietuvių studentų ir jaunimo organizacijas; PAVEISTI VLIKO Prezidiumui paruošti platesnį memorandumą apie Sovietų Sąjungos agentų padarytus tarptautinius nusikaltimus prieš Lietuvą; DĖTI PASTANGŲ, kad Lietuvos suvereninių teisių atstatymo klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautose ir koordinuoti tuo reikalu vedamą akciją; APELIUOTI į pasaulio sąžinę, kviečiant

pasmerkti sovietinį kolonializmą ir sovietų vykdomą dvasinį ir medžiaginį smurtą prieš lietuvių tautą; PAVEISTI VLIKO Prezidiumui imtis priemonių plačiau supažindinti naujai priimtuosius į Jungtines Tautas narius su Lietuvos byla ir stiprinti bei plėsti akciją per Pavergtųjų Tautų organizaciją Lietuvos nepriklausomybei atstatyti.

II. KULTŪRINIŲ MAINŲ REIKALAI:

Sesija, išklausiusi pranešimų santykių su pavergtąja tauta reikalu, NUTARĖ pareikšti sekančią:

1. Kultūriniai mainai tarp okupuotosios Lietuvos lietuvių ir lietuvių, gyvenančių laisvajame pasaulyje, kol Lietuva yra Sovietų okupuota, būtų nustatomi ir tvarkomi Maskvos įsakymais pagal bendras komunistų partijos direktyvas, nes santykiai su užsieniais yra Maskvos kompetencijos;

2. Okupuotoje Lietuvoje nėra nei rašytojų, nei menininkų laisvų organizacijų. Jos visos yra Lietuvos komunistų partijos kontroliuojamos, o partija savo ruožtu yra Sovietų Sąjungos komunistų partijos padalinys. Tokių santykių užmezgimas ir palaikymas reikėtų santykių užmezgimą su Maskvos kontroliuojamomis organizacijomis. Be to, okupuotose lietuvių galima siųsti tik tokias knygas, kurias įsileidžia Maskvos agentai;

3. Organizuotas laisvųjų lietuvių bendravimas kultūriniais ar kitokiais reikalais su okupacinio režimo organais ar jo agentūromis Lietuvoje reikėtų Lietuvos aktyvumo pripažinimą. Tai būtų ne kas kita, kaip savanoriška talka Sovietų Sąjungai legalizuoti agresiją prieš Lietuvą ir josios inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Tokiu keliu plečiami kultūriniai mainai būtų ne lietuvių išsivijimo ryšiai su Tėvyne, o Lietuvos laisvės kovojė pasimetusių lietuvių santykiai su Lietuvos okupantais;

4. Lietuva tebėra tarptautinės bendruomenės narys, nes jos aneksijos nepripažinto ir nepripažįsta didžio-

URUGVAJUS

Banditas pasmerkė banditą

Ir mūsų spauda pilna žinių apie Sovietų kompartijos kongresą, kuris pasmerkė senus bolševikų tūzus — Molotovą, Kaganovičių, Malenkovą ir kt., o buvusio "tėvo ir mokytojo" Stalino lavoną nutarė išmesti iš mauzolejaus. Toks jau jis niekas buvęs.

Ką dabar darys mūsų komunistai, Kremliaus pastumdėliai? Kai mirė Stalinas, jie įsirengė "altorių" su Stalino paveikslu ir kelias dienas prie jo stovėjo garbės sargyba. Cionykščių lietuvių komunistų vadas St. Rasikas ta proga pasakė kalbą, kurioje tą banditą Staliną kėlė į padanges. "Sis didelis ir brangus žmogus Stalinas mirė, bet jo dvasia yra gyva ir ji bus gyva amžinai su mumis", kalbėjo tada Rasikas. O dabar...

Miršta lietuviai

Spalio pradžioje mirė 54 metų amžiaus Pranas Mikėnas, kilęs iš Varnėnų kaimo, Tautiškių valsč.; Vitoldas Gedvila, Antanas Česna ir kt.

M. Krasinskas

IVAIRENYBĖS

SMUKLĖS LIETUVOJE

Iš paskirų išlikusių archyvinų dokumentų sužinojome, kad 1554 metais Seduvoje veikė 93 alinės, 1561 metais Jurbarko 49, 1611 metais Valkininkuose 39.

Net mažoje Darsūniškio gyvenvietėje 1560 metais veikė 11 alinių. Be to, šalia jų, visur būdavo dar kitos smuklės, kuriose "sinkeriai" pardavinėdavo midų ir degtinę.

17-19 amžiais degtinės gaminimas ir pardavinėjimas labai išplito ir tapo vienu pelningiausių pajamų šaltinių.

Kartais ir sienos ausis turi.

Išlyginti Sesija siūlo abiejų organizacijų vadovybėms tartis tais reikalais.

JAU ISEJO NEPAPRASTAI ĮDOMI KNYGA

Lietuvių Išsivijimo Amerikoje

Parašė STASYS MICHELSONAS

Tokios knygos pas mus dar nebuvo. Ji turi 512 puslapių, gausiai iliustruota ir apima mūsų išsivijimą visoje Amerikoje — nuo Kanados iki Argentinos. Ji parodo, kad išsivijimas prasidėjo 17-ame šimtmečiu, bet pirmutinė jos banga dingio; yra tik legenda, kad išsikėlė Amerikoje mūsų šeimai pastatę "Aušros" miestą, vėliau virtusį New Amsterdamu ir dar vėliau New Yorku.

Taip pat sužinojome, kad pirmieji lietuviai plaukė jūromis 3 mėnesius, ir išlipę Amerikoje rado ne aukso kalnus, bet sunkų vargą. Kai kurie jų iš New Yorko pėsti ėjo Pensilvanijon anglių kasti. Tenai prasidėjo pirmosios kolonijos ir draugijos, ėmė kurtis socialistų kuopos, kurios vėliau sudarė Sąjungą. Jie pirmieji pradėjo leisti laikraščius ir kurti mokyklėles. Lygiagrečiai veikė laisvamaniai ir kūrėsi parapijos. Bet kai vėlyvėj ėmė savintis mūsų katalikų nuosavybės, bažnyčiosse prasidėjo muštynės; dėlto sumanyta kurti nepriklausomas arba tautiškas parapijas. Tarp vieno ir kito ėjo smarkios rungtynės.

Bet išsivijimas rūpinosi ir Lietuvos likimu. Ji gausiai aukojė pinigų caro valdžiai nuversti ir sudėjo milijonus nepriklausomai Lietuvai.

Knygoje parodyta, kaip atsirado mūsų didžiosios organizacijos, kaip gimė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir kodėl Amerikoje jai nesiseka. Bet tai tik maža knygos turinio dalelė. Medžiaga jai buvo renkama 40 metų. Patarina kiekvienam ją įsigyti. Puiki knyga dovanoms.

Parduodama be pelno. Gražiais kietais aparais kainą \$5.00; minkštais aparais — \$4.00.

Užsakymus prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 E. Broadway

So. Boston 27, Mass.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

— Sei, Maik, ar tu girdėjai, kad Čikagoj vargoniuojasi moterų armija?

— Bet kodėl tėvas neismoksti geriau lietuvių kalbos?

— O kaip aš kalbu? Ar ne lietuviškai?

— Bet kalbi netaisyklingai. Sakai, armija "vargoni-zuojasi." Tai reiškia, armija virsta vargonais.

— Nu, o kaip tu sakytum?

— Aš sakčiau, armija organizuojasi.

— Ar tai būtų mandriau?

— Būtų taisyklingiau.

— Dac inaf, Maik, nesikaibinėk prie manęs. Aš norėjau tavęs paklausti, ar tu girdėjai apie tą bobų armiją, ką Čikagos majoras mobilizuoja?

— Girdėjau, tėve, bet tai nebus armija.

— Tai turbūt nežinai. Zaccirka sako skaitęs Čikagos gazietoj kad būsiąs šimto tūkstančių andarokų vaiskas. Taigi aš rokuoju, kad bus reikalingas ir generolas, ar ne?

— Laikraščiai tėve, mėgstą paprastus dalykus vadinti išpūstais vardais, kad įdomiau būtų skaityti, todėl ir tą Čikagos moterų komitetą pavadino "100,000 moterų armija".

— Ai sy, tai bus komite-tas.

— Taip, tėve, komitetas.

— Nu, o kam tokio didelio komiteto eikia?

— Čikaga, tėve, yra labai didelis miestas, todėl ir komitetas turi būti nemažas.

— O ką jis veiks?

— Čikagoje, tėve, yra toks departamentas, kurio pareiga rūpintis, kad mieste būtų švarūs oras. Dabar to departamento viršininku majoras paskyrė savo draugą, kuris ir sugalvojo tą moterų komitetą, kad žiūrėtų, kas Čikagos orą užteršia.

— Bet žiūrėjimas čia nieko nemąstys, Maiki. Jeigu Čikagos oras negeras, tai ne žiūrėti reikia, ale reikia uostyti, iš kur jis išeina. Jeigu Čikagos majoras to nežino, tai koks, po paralių, iš jo majoras?

— Gal ir žino, tėve, bet nenori uostyt.

— Jeigu taip, Maiki, tai Čikagos dimokratų valdžia niekam neverta. Majoras gauna didelę pėdę, ale ne-

žiūri savo biznio, nenori uostyt. Jo paskirtas frentas irgi nenori uostyt, nors ir jis gauna neslėktą pėdę. Jis nori paskirti 100,000 moterų, kad tos už dyką uostytų, iš kur eina negeras dūkas. Nu, tai pasakyk, už ką tiems ponams čikagiečiai moka algas?

— Tėvas irgi nenorėtųm visur uostinėti, jeigu būtum Čikagos majoru.

— Maiki, aš ir be uostinėjimo galiu pasakyti, iš kur kokia pavietrė pareina. Neseniai perėjau per bobinčių ir raidavai pasakiau zakristijonui, kad oras tenai no gut.

— Bet kam čia mums tiek rūpintis Čikagos oru, tėve? Tegul tuo rūpinasi patys čikagiečiai.

— Ju rait, Maik! Amerikoje yra ir daugiau fonų. Ve, gazietos rašo, kad vienas farmeris uždėjo juodą aki Kennedžio ministeriui. Ar tu žinai, kaip tas atsitiko?

— Žinau, bet ne taip, kaip tėvas sakai.

— Tas buvo gazietose, Maiki.

— Buvo, bet ne taip.

— Nu, tai pasakyk kaip.

— Washington'e yra kilęs sumanymas, tėve, įsteigti Kansas valstybės prerijoje valstybinį parką ir pavadinti jį Prairie National Park. Taigi vidaus departamento sekretorius Stewart Udall, kurį tėvas vadini Kennedžio ministeriu, nuyko liem orlaiviais su 20 kongresmanų tos apylinkės pažiūrėti. Jie nusileido vienoj ganykloj. Tuoj atėjo farmeris Selinger ir sušuko: "Šalin nuo mano žemės!"

Kai kongresmanas jį paklausė, ar čia jo nuosava žemė, farmeris atkirto: "Aš ją nuomuju, bet turiu savininko teisę jus iš čia išvyti ir sakau: tuojau šalin!" Ir Washingtono vyrai nesi-gincijo. Tuojau susėdo į armijos helikopterius ir išskrido. Tai ir viskas, tėve.

— Ale tai visgi zajadlas buvo farmeris, Maiki. Ar jis negaus džėlos?

— Ne, tėve. Amerikos farmeris turi teisę net ir prezidentą išvaryti.

— Ir niekuo kitu tauta neapreikš savo širdį, sielą ir dvasią taip, kaip savo kalbą.

Vydūnas

MAIKIO ir TĖVO KRAITIS

Mūsų skaitytojai, atnaujindami prenumeratas, atsiuntė Maikiui ir Tėvui dovanų:

— Naujalis iš Edinboro, Pa., \$5.25.

— P. Mankus iš Blackstone, Mass., \$4.75.

— A. Ambrazas, B. C., Canada, \$3.00.

— B. Sviklas iš Worcester, Mass., \$2.50.

— Po \$2.00: A. Ambrose, Chicago, Ill.; S. Jurgelevičius, Dorchester, Mass. ir J. Salas, Akron, Ohio.

— A. Skudžinskienė, Miami Beach, Fla., \$1.70.

— W. Senkus, Chicago, Ill., \$1.75.

— Po \$1.25: C. Simonovici, Waterbury, Conn.; J. Kuzen, Paterson, N. J.; A. Buglis, Jamaica, N. Y.; Mrs. A. Block, Brooklyn, N. Y.; J. Ambrozaitis, Portage, Pa.; A. Visicki, Scranton, Pa.; J. Matulonis, Flemington, N. J.; C. Dibulskis, Paterson, N. J.

— Mrs. K. Skudžinskis, L. I., N. Y.; M. Sulmistras, Montreal, Can.; J. Shimkus, Phila. Pa.; T. Supinsky, Shadyside, Ohio; J. Palszies, Wapping, Conn.; K. Giedraitis, Verdun, Can.; A. Svedas, Montreal, Can.; T. Mickus, New Haven, Conn.; K. Stankevičius, Cuddy, Pa.

— Po \$1.00: M. Teresevičius, Montreal, Can.; Mrs. J. Sillis, Chicago, Ill.; A. Kekstas, Omaha, Neb.; V. Mikonis, Rochester, N. Y.; A. Monrwell, St. Charles, Ill.; S. Juškus, Chicago, Ill.; J. Zitke, Brockton, Mass.; Anna Zinkevičius, Chicago, Ill.; A. Justas, Vandergrift, Pa.; D. Deilis, Brockton, Mass.; A. Lukuvienė, Bridgewater, Mass.; P. Macejūnas, Southington, Conn.; A. Lapash, Far Rockaway, N. J.; J. Bur-niauskas, Baltimore, Md.; J. Ramoska, Manchester, Conn.; P. Shun, Cleveland, Ohio; K. Purvinis, Hobart, Ind.; E. Pel-dūnas, Huntington Sta., N. Y.; Mrs. A. Norris, Cleveland, Ohio; J. Grabauskas, W. New York, N. Y.; Z. Gapšis, Baltimore, Md.; J. Puida, Easton, Pa.; A. Styrienė, Woodhaven, N. Y.; D. Vismantas, Cleveland, Ohio; Mrs. D. Ablan, Lake Placid, Florida; Bronė Kasinskas, Malden, Mass.; B. Gudaitienė — Thomsonville, Conn., \$0.75.

— Po \$0.50: J. Budrevičius, Victoria, Australia; F. Jenkins, Akron, Ohio; J. Shopis, St. Petersburg, Fla.; Mrs. S. Muralis, Lawrence, Mass.; K. Paulauskas, S. Boston, Mass.; J. Petro, Worcester, Mass.

— Po \$0.25: C. Zamon, Bridgewater, Mass.; P. Kirvelaitis, Waterbury, Conn.; J. Prunkis, Paso Robles, Cal.; A. Norit, W. Springfield, Mass.; P. Remeikis, Baltimore, Md.; J. Shidlauskis, Chicago, Ill.; R. Pačiūnas, Phila. Pa.; P. Taleiša, Ozone Park, N. Y.; J. Miltenis, Brooklyn, N. Y.; J. Savage, N. Brook-field, Mass.; J. Skinderis, Clinton, Ind.; J. Tomas, Alberta, Canada; V. Žukaitis, Providence, R. I.; Mrs. S. Kulikosky, Schuykill Haven, Pa.; Mrs. K. Simutis, Nashua, N. H.; V. Paliulis, Naugatuck, Conn.; F. Jocas, Brockton, Mass.; A. Martin, Grandville, Conn.; Mrs. A. Rutkauskas, Phila. Pa.; Lucy Sholtman, Hartford, Conn.; S. Zukauskas, Chicago, Ill.; J. Shaw, Ellenville, N. Y.; W. Stanis, Dubois, Pa.; D. Sabastian, La Grange, Ill.; L. Stankus, Grand Rapids, Mich.; S. Pacienė, Chicago, Ill.; O. Slepeticienė, Easton, Pa.; J. Bacevich, Livonia, Mich.; A. Laucevičius, Chicago, Ill.; M. Vitkauskas, Brooklyn, N. Y.; A. Gustis, Emsworth, Pa.; S. Brown, Franklin, Mass.; J. Paliukis, Kenosha, Wisc.; Mrs. J. Wish,

S. ir M. Michelsonų sukaktis

J. VLKS

Tyliai, be jokių įprastų minėjimų, Stasys Michelsonas sulaukė 80 metų amžiaus. Gimė 1881 m. gruodžio 1 d. (pagal seną kalendorių, pagal naują 13 d.) Palėvenės dvare, Ukmergės apskr.

Kas galėtų pasakyti, kad savo išvaizda atrodas žymiai jaunesnis, judrus, veržlus Stasys Michelsonas jau turi ant savo pečių tokią amžiaus našą? Juo labiau, kad jo gyvenimo kelias nebuvo tiesiaja nuvestas, gero vėjo palydėtas.

Kilęs iš aukštųjų bajorų šeimos, augo tokioje aplinkoje, kur vyravo lenkų ir kitos kalbos, ne lietuvių. Mokėsi vokiečių garsioje technikos mokykloje Rygoje. Aukštąjį mokslą pradėjo studijuoti Rygos Politechnikos Institute. O buvo numatytas į kunigus. Tuo tikslu buvo apgyvendintas pas savo pusbrolių kunigą K. Michalkevičių, būsimą Vilnijos vyskupą, pasirodė į kunigų seminariją.

Deja, Stasio Michelsono būta to, kurie plaukia prieš srovę ar, kaip žanavykai sako: vėjus gauda. Kilmingasis bajoras virsta socialdemokratu, lenkinamas nepasiduoda — eina kartu su savo šalies žmonėmis lietuviams. Kunigystė nesuvilioja. Reikėjo gi jam pro tą gyvenimo pluta pralsti, nepasiduoti aplinkai ir pasukti tuo keliu, kuris veda — kur protui sveikiau, širdžiai mieliau. 1905 metų revoliuciniai sukuriai įtraukė ir St. Michelsoną. Reakcijai pradėjus siausti, daug kas spruko į Ameriką. 1906 m. ten išvyko ir St. Michelsonas ir apsigyveno Bostone.

Ir čia jis ne pasirovui pasuko, bet ėjo "vėjų gaudyti" — ūmai įsijungia į lietuvių pados ir visuomenės gyvenimą. Jis pasirinko patį nepelningiausią, ramybės nesuteikantį gyvenimo kelią. Jam, kaip mokančiam kelias kalbas, kaip išimoksliniam, buvo lengviau ir būtų buvę pelningiau įsijungti į bendrą amerikinį gyvenimą. Bet St. Michelsonas nuėjo kitu keliu. Jis ne tik pradeda redaguoti savaitraštį "Keleivį" (1907 m.), bet įsijungia į Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjungos gyvenimą ir ta kryptimi pasuka Keleivio turinį.

Elizabeta, N. J.; S. Tolvaiva, Sudbury, Ont., Canada; A. Justas, Vandergrift, Pa.; K. Sagaitis, Verdun, Canada; J. Miklievicius, Minersville, Pa.; M. Nedzinskas, Brooklyn, N.Y.; P. Maleckas, Kearny, N. J.; K. Kvietkus, Phila., Pa.

A. Šukys, Rome, Ohio, \$0.20. Visiems atsiuntusiems laikraščiai auko nuostidus aciu.

Administracija

Tiesa, Keleivis nebuvo Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjungos laikraštis, jis tik laikėsi greta sąjungos, jos visiems reikalingas talkininkaudamas.

Anais metais leisti laikraštį, ir dar srovinį, savo atsakomybe buvo nelengvas darbas. Reikėjo gi sukintis, verstis, kad galima būtų sudaryti medžiagines galimybes laikraščiui eiti. Keleivis ne tik išsivertė savo lėšomis, bet įsigijo spaustuve, pastatė nuosavus namus. Tai didis J. Gegužio ir St.

Michelsono nuopelnas. Bet štai, 1945 m. liepos 1 d. St. Michelsonas Keleivį dovanoja Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjungai.

Ar daug mes panašių pavyzdžių turime? Ar daug tokių esama, kurie panašiai įamžina savo vardą?

Bet St. Michelsono būta ne tik apsuksaus verslininko. Jis ir našus, sumanus redaktorius-laikraštininkas.

Anais metais lietuvis laikraštininkas, dirbęs sąvųjų spaudoje, negalėjo specializuotis kurioje nors vienoje srityje. Jis turėjo būti kronikos žinčių rinkėjas, apžvalgininkas, straipsnių rašytojas, vertėjas, feljetonistas ir humoristas ir t.t. Toks yra ir buvo St. Michelsonas.

Reikėjo suprasti, pažinti, ko skaitytojai nori iš laikraščio. O tu skaitytojų margumėlis, kaip genys miške — nuo išimokslinusio iki pradedančio spaudą skaityti! Reikėjo surasti vidurį, kuris visiems būtų priimtinas. Ir čia sumanumas neapleido St. Michelsono — kas galėjo būti geresnio už Tėvo su Maikiu pasikalbėjimus? Vieni juos skaitė ir juokėsi, kiti rimtai galvojo ir iš jų mokėsi. Tai sugebėjimas paprastais, visiems suprantamais žodžiais išaiškinti sudėtingesnius gyvenimo įvykius arba suteikti kai kurių mokslo žinių. Suteikti tokia forma, kad skaitant nejuokiomis atsirastų veidė šypsena. Tada ir įdomu ir smagu tiems, kam tokie klausimai kitu būdu sunkiau suprantami.

Tėvas ir Maikis turėjo ir turi savų priešų. Vieni jų idėjiniai prieštai, jei taip galima juos pavadinti, o kiti gal per nesupratimą. Tėvas ir Maikis turi savus skaitytojus. Kai kurie tik juos ir teskaito. Gal Tėvas ir Maikis kai kada nesusiderina su laiko dvasia, nuklysta, bet suklysti visiems pasitaiko. Iš savų klaidų protingi mokos. Tėvas ir Maikis tai supranta ir gyvenimą seka. Jei ne Tėvas ir Maikis, vargu šiandien Keleivis gyvuotų. Tėvas ir Maikis ateivijos spaudoje išvarė gilia, plačia, sunkią vagą, kurios pėdsakai ne taip ūmai laiko

vėjų bus užnešti. St. Michelsonas kasmet suredaguodavo ir plačiai žinomą Keleivio kalendorių. Jo yra parašyti ir išleisti šie leidiniai: Amerikoniškos vestuvės, Kaip senovės žmonės teis. atydavo sau žemę, Žmogaus išsivystymas, Monologai ir deklamacijos, Žmonių skerdykla, Lengvas būdas išmokti angliskai, Kodėl aš netikiu į Dievą, Saioniėja, Ar buvo visuotinis tvanas, Kokius dievus garbino žmonės senovėje, Lietuvos respublikos istorija nuo 1905 m. revoliucijos iki šių dienų 1921 m., Teisingas patarėjas, Amerikos įdomybės ir šiomis dienomis išėjo 500 psl. Lietuvių išeivija Amerikoje.

Taigi St. Michelsonui rūpėjo ir mokslo populiarinimas. Anuomet mūsų ateivija buvo mažai raštinga, ne visi pramoko anglų kalbos, tai tie leidiniai padėjo mūsų tautiečiams šviestis ir skatino juos daugiau žinoti.

St. Michelsonas, kaip ir dauguma to meto šviestuolių, buvo ir mokytojas, ir scenoje aktorius, režisierius, ir didamos ratelių steigėjas, kartu laikraštininkas ir visuomenės veikėjas, pamokslininkas. Jis Keleivio ir kitais reikalais važinėjo po lietuvių naujokynus ir darė pranešimus. Tokių paskaitų jo skaityta virš dviejų tūkstančių. Tokiose kelionėse reikėjo gerokai pavargti, kai kada ir su asmeniškais pavojais susidurti.

Savaitraščio skiltyse viso St. Michelsono gyvenimo, jo nuveiktų darbų neįspasakosi.

Šita proga nedera nutylėti ir jo gyvenimo mylimos draugės, darbo talkininkės ir kartu skatinėjos veikti, jo žmonos Margaritos Kapičiūtės — Michelsonienės, kuri šiemet yra taip pat su kaktuviniškė — ir jos 70-tasis gimtadienis šių metų rugsėjo 2 d. praėjo kitų nepastebėtas.

Margarita Michelsonienė gimė 1891 m. rugsėjo 2 d. Marijampolėje. Tėvai ją trejų metų atsivežė iš Lietuvos į JAV ir apsigyveno Shenandoah, Pa. Čia ji mokėsi, čia ji kurį laiką dirbo Darbininkų Viltį. Darbininkų Viltį, vėliau Keleivį ji rašė, pasirašinėdama Kapse. 1937-51 m. buvo Keleivio moterų skyriaus redaktorė. Ji į tą skyrių sutelkė labai daug bendradarbių.

M. Michelsonienė dalyvaavo ir tebedalyvauja įvairiose draugijose, iki šiol bendradarbiauja Keleivy. 1954

AR JAU TURI ST. MICHELSONO PARASYTĄ "LIETUVIŲ ISEIVIŲ AMERIKOJ"? JOS KAINA MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

Ar jau turi St. Michelsoną? Jos kainos: MINKŠTAIS VIRSELIAIS \$4, KIETAIS \$5.

m. išleido gerai sutvarkytą Naujų valgių knygą.

Čia tenka prisiminti, kad "popierinė" mano pažintis su St. Michelsonu prasidėjo dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, nes jau tada pradėjau iš Lietuvos Keleiviui rašinėti. Susimezgė susirašinėjimas laiškais. Rašiau Keleiviui ne aš vienas. Bendrabarbiavo ir savo eiles Keleiviui siuntė taip pat ir mano brolis Vincas. Tai ir vienas iš kitas iš St. Michelsono gaudavom laiškus. O kai kada ir vieną kitą dolerį honoraro. Besimokantiems tai buvo didelis pinigais.

Asmeniškai su St. Michelsonu susipažinau 1949 m. balandžio mėn. pradžioje. Tada, išlipęs iš laivo, tuoj pasukau į Keleivio redakciją. Čia ir teko susitikti su St. Michelsonu.

Žmogus, sulaukęs 80 metų, jau savaimi įdomus. Retai kas tokį amželį sutaupo. Tai jau ir šiaip smalsu tokiam asmuo pažinti. O St. Michelsonas ne tik gali didžiulius praieityje nuveiktus darbus ir savo amžiumi, bet savo sukaktuves jis apvainikavo ir nauju savo kūrinium — Lietuvių išeivija Amerikoje. Ar tai neįdomu? Ar daug mes tokių asmenų turime?

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar praturtinti savo kūryba.

Linkiu St. Michelsonui ir jo gyvenimo draugei Margaritai Michelsonienei dar ilgus metus gyventi ir tą gyvenimą dar

MOTERŲ SKYRIUS

VIENUOLIS

Medviagalio pilis

(Tęsinys)

—Pusta jūsų, pusta mūsų—ne su saule gyvensim!—atsakė žemaičiai ir sviedė nuo kalno į juos keletą iečių. Vienas pasiūstųjų nusirito nuo plausto, kitas suklupo, o vėliavnešys, pamėginęs plaukti, pasimovė vilkaduo- bėje ant ažuolinio iešmo.

Dar iš vakaro apstatę piliakalnį sargybonis, sukūrė kryžiuočiai daugybę laužų, ant kurių virėsi sau valgio. kepė kepsnius ir per naktį užavo kaip savo žemėje ir vis giedojo pergalės giesmes.

Rytojaus dieną iš pat ryto prasidėjo ir darbas. Sekdami Čekų karaliaus Jono pėdomis, ir jie paleido pievose ir kviečių margėse ganytis palaidus savo arklius, o patys kito medžius, vežė juos prie raištų ir balų, statė tiltus, pynė plaukus ir per pelkes tiesė piliakalnio kelius. Žemaičiai jiems netrukde, nes ir trukdyti nebuvo kaip: kulgrindžių nenorėjo savo priešams atidengti, o kautis vandenyje—tai ne miške ir lauke—žemaičiai nebuvo prarę. Ypač rūpinosi kalno gynėjai neduoti priešams išgriauti užtvankų. Tokiu būdu vanduo apie piliakalnį vis kilo aukščiau, ir grėšė pavojus apsemti tiltus, nunešti plaukus ir visą priešų darbą pavesti niekais.

Kryžiuočių darbą nuo kalno atidžiai sekė nuo kalno viršūnės žemaičių vadai ir tarėsi, kaip kuo ilgiau laikytis ir kaip kuo daugiau išduoti savo amžinų priešų.

Kai Medviagalio viršūnėje tarėsi žemaičių vadai, kaip kuo daugiau sunaikinti priešų ir kaip kuo brangiau atiduoti savo gyvybę, tuo pat metu gretimose miškuose didžiojo kunigaikščio pasiūsta pagalba, keli lietuvių pulkai, suko sau galvą, kaip padėti apgultiesiems. Pradėti mūšį vieniems su tokia didele vokiečių kariuomene būtų neišmintinga, nes kolei apgultieji nusileistų nuo kalno, kolei kas, kryžiuočiai suspėtų pirmą sumušti vienus, o paskui kitus. O susisiekti su apgultaisiais ir susitarti bendrai veikti per tankias vokiečių užtvankas nebuvo galima nei dieną, nei naktį.

Jiems besitariant žvalgai sutiko miške beklaidžiojančią nebejauną, bet nuostabią dar gražią moteriškę ir atvedė į stovyklą. Jos balti rūbai buvo ilgi ir siekė iki žemės. Galvą gaubė tamsus gaubtas. Be to, ji buvo užsi- metusi ant pečių ilgą apsiaustą.

—Kas tu esi ir ko čia ieškai?—paklausė ją vadas.

—Aš esu čia gimusi ir augusi, o atėjau iš Palangos pajūrio nuo šventos Gabijos aukuro. Aš vaidilutė Audronė. Atėjau čia pareikšti tau, vade, dievų valią, kaip sunaikinti mūsų priešus, piktus kryžiaus karius.

Tai tarusi ji nuleido apsiaustą žemėn, ir kariai pamatė jos vilnijančius plaukus ir mažutį rūtų vainikėlį ant išdidžiai pakeltos galvos. Jos akys tamsoje žibėjo kaip žvaigždės.

Visi nustebo. Vadas paprašė kalbėti—pareikšti dievų valią.

—Dievai lemia taip,—prabilo vaidilutė—apsiūki- te meškų kailiais eikliausią žirgą erzilą ir paleiskite jį į kryžiuočių ramiai besiganančius pievoje arklius. O kai kryžiuočių arkliai, užuodę meškos kvapą ir pamatę to- kią pabaisą, pasibaidys ir išlankstys į visas puses, tuomet riteriai pasileis juos vytis ir gaudyti, o jūs tuo metu pul- kite savo priešus iš miško ir atskirkite vienus nuo arklių, kitus nuo ginklų. Kalno gynėjai, pamatę jus puolant kry- žiuočius, jau patys susipras, kas jiems daryti... Tai to- kia dievų valia!—užbaigė Audronė ir, nusilenkusi vadui, dingo miške.

Pasislėpusi miške, ji su dviem vaidilutėmis ir vaidi- la kantriai laukė mūšio, visi keturi meldami dievų pa- galbos žemaičių kariams. O kariai griebėsi ieškoti meš- kos kailio ir tinkamo erzilo.

Kai kryžiuočiai jau užbaigė tiltų statybą ir kai te- reikėjo tik atplukdyti iš Paršezerio plaukus ir ant jų su- statyti taranus, staiga piliakalnio gynėjai pamatė, kaip iš miško šuoliais išbėgo kažkoks keistas, gauruotas, pa- sišiaušęs gyvulys ir žygdamas puolė ramiai besiganan- čius pievose priešų arklius. Pasibaigė kryžiuočių arkliai vieni nurūko į lauką, kiti į mišką, dar kiti sulindo į rai- stus, į marmalynes; o tie, kuriais vežė iš miško rąstus, bendro siaubo pagauti, apvertė vežimus, išdrabstė važmą ir, trypdami savo varovus bei pasitaikiusius karius, kaip padūkę pasileido bėgti, kur kojos neša. Sumišę kryžiuo- čiai, dar nesuprasdami, kas atsitiko, vieni pamanė, kad jų žirgus puola kokį nors miško pabaisą, kiti—kad pago- nių dievas, ir atstatė prieš jį kryžiaus pavidalo kalavijų rankenas. Dar kiti mėgino nuvyti pabaisą žėgnone, rožan- čiais, šventomis relikvijomis, bet tuo metu išpuolė iš miš- ko lietuviai pradėjo juos skinti kalavijais, taškyti buožė- mis, badyti ragotinėmis ir būriais imti į nelaisvę. Nieko

"PASIZYMEJĘS VYRAS"

Mrs. Curtis Harrison iš Cupertino, Calif., gavo iš vietos prekybos rūmų titulą "pasizymėjęs šių metų vyras." Jei taip, tai ta moteris užsi- dėjo vyro skrybėlę ir įsikando cigarą (neuž- degtą). Ji sako, kad ji nekaltą, kad prekybos rūmų galvočiai dar nesugalvojo "pasizymėjęs moters" titulo pasizymėjusiems biznieriams at- žymėti, o biznis jai sekasi...

Hamburgo aerodrome

V. CEKAUSKIENĖ-GRINKEVICIUTĖ

Kiek metų jau čia gyvenu, bet dar ne- sykiu nebuvau apžiūrėti Hamburgo aerodromo, todėl nutariau ten nuvažiuoti. Vaziavome iš Pinnebergo specialiu auto- busu, kuris mus (apie 40 žmonių) nuve- žė tiesiog prie aerodromo. Soferis pasa- kė, kad po 4½ valandų jis atvažiuos mū- sų iš čia atgal parvežti. Beveik visi mū- sų bendrakeiviai—vokiečiai—nuskubė- jo pirmiau į kavinę kavos išgerti, bet aš

su vyru, atsiskyrę nuo ben- drakeivių, nuėjome savais keliais. Aerodromas užima milži- nišką plotą—600 ha (apie pustručios kvadratinės my- lios). Iš gatvės didžiulis pa- statas, dar nevisai užbaig- tas. Einam pro vartus į kairę pusę, kur yra visokios trans- porto ir krovimo firmos, ei- nam vis toliau į "stebėjimo sodą". Užmokame po 20 Pf. už įėjimą ir atsidūrėme ga- na dideliame plote, kur stovi visa eilė suolų ir iš kur gali- ma stebėti visą aerodromo mo- judėjimą. O ten tikrai yra

nebegalėjo jiems padėti nei susigriebusio komturą trim- tai, nei keli tvarkingai mūšin įsitraukę riterių daliniai, nes juos užgriuvo nusileidę nuo kalno Medviagalio gynė- jai. Kai buvo paimtas į nelaisvę pats komturas ir išduoti jį gynę riteriai, kiti jau nebesipriešino, o kiekvienas bė- go, kur kojos nešė, ir gelbėjo savo gyvybę. Į vakarą kry- žiuočių kariuomenė jau buvo baigta naikinti. Kurie ir pa- spruko sveiki, tai galą gavo žemaičių giriose, ir tik retas kuris kaip šešėlis pasiekė Klaipėdą ir Prūsus. Žemaičiams atiteko visi kryžiuočių ginklai, šarvai, taranai, arkliai, maisto atsargos ir kitas grobis, kurio buvo prisiplėšę kry- žiaus kariai pakelėje į Medviagalį.

Išvadavo žemaičiai ir visus belaisvius.

Paimtą į nelaisvę komturą Markvardą Košau visų pajaukai pasodino ant to paties meškos kailiais aptrauk- to erzilo, užvedė ant Medviagalio ir, atsikeršydami už 1329 metais visus iki vieno išduotus kalno gynėjus, su- degino ant laužo, o pelenus išbarstė į visas keturias pasau- liu puses.

Vaidilutė Audronė, atkeršijusi už savo mylimąjį ir už išduotus savo tautiečius, vėl sugrįžo į Palangos pajū- rį šventos Gabijos ugnelės kurstyti ir savo amžėlį baigti.

Apie jos sumanumą ir atliktą žygį žemaičių liaudis iki pat krikšto dainavo sudėtas dainas ir statė ją pavyz- džiu visoms lietuvišioms moterims, o jaunosios motinos da- žnai savo pirmgimėms dukterims duodavo Audronės va- rą, trokšdamos, kad ir jos, prisiklausiusios apie legenda- rinės vaidilutės žygį, išmokyti karstai mylėti savo gim- tąjį kraštą, neapkęsti priešų ir neužmiršti jų padarytų tē- vynei skriaudų.

(Galas)

iš plastikos "lėktuvų keliai". Aplink stovi kėdės. Mes vi- si susėdom, žmonių susirin- ko apie 80.

Uniformuotas valdinin- kas pradėjo savo "paskaitė- lę"—paaiškinimus. Jis pa- sakė, kad Hamburgo aerodromas yra vienas iš seniau- sių, nes jis veikia jau 50 metų. Pradėta buvo nuo ma- žo 9 ha sklypo, o dabar uži- ma milžinišką 600 ha plotą, kuris dar vis "auga" ir to- liau. Seni pastatai buvo per paskutinį karą anglų su- sprogdinti, už ką jie esą "dėkingi", nes kitu atveju jie turėtų tai patys padaryti. Aerodromo stoties pastato praplėtimas dar ne visai už- baigtas. Senas buvo per ma- žas, nes jau dabar laike 15 minučių atskrenda ir iš- skrenda vidutiniškai 7 lėk- tuvai. Jeigu skaičiuoti po 100 keleivių viename lėktuve, tai jau sudaro 700 keleivių per 15 minučių.

Dabar čia betoniniai ke- liai lėktuvams nusileisti, bet anksčiau lėktuvai čia, nusileis- davo ant žaliųjų pievų. Kad tos pievos būtų tinka- mos tam tikslui, laikydavo 300 avių, kurios nuėsdavo žolę, kad ji būtų trumpa, ir savo kojukėmis sutrypdavo, kad būtų kieta. Dar ir dabar pašaliuose ganosi keli tų a- velių palikuoniniai.

Baigęs "paskaitėlę", jis užtraukė užuolaidas ir užgė- sino šviesą, bet kita šviesa pasirodė salė: visos lubos mirgėjo lyg dangaus žvaigž- dynas, o visos aerodromo lauko modelis sužibėjo įvai- riomis spalvomis kaip tikra- me aerodrome. Jis pasakė, kad toks modelis su "skrai- danciais" lėktuvais esąs vien- intelis pasaulyje. Jis nuėjo į stiklinį kontrolinį bokštą ir iš ten reguliavo lėktuvų modelių "skridimą". Tie lėktuvai su žiburiais "skri- do" specialia elektrine įsta- tele virš aerodromo mode- lio, laukdami signalo, kada jiems galima nusileisti, ar- ba pakilti. Tai buvo labai gražus ir įspūdingas "žais- liukas".

Po to kitoj salėj mums parodė dar filmą, kuriame buvo aiškinama, kaip sta- toma lėktuvai, kaip ruošia- mas personalas ir kt. Iš ten atsisėdom vėl į raudoną pu- siau atvirą autobusuką, ir jis mus pavežiojo po patį ae- rodromą. Palydovais aiški- no, kad tik 86 DM. kainuo- ja nuskristi į Berlyną ir at- gal, jeigu kas nori tą ma- lonomą pigiau turėti—tai gali tikėti už 33 DM. nu- skristi į Bremeną ir atgal. O kam ir šitas per brangu—tai gali skristi visai velniui, kaip jau vakar atsitiko. Ke- leivis užėjo į karčiamą, išgė- rė 2 stiklų alaus, bet netu- rėjo kuo užmokėti, tai jis iš- ten į "išskrido" tuojau ir visai velniui...

(Bus daugiau)

Iš poterių košės nevirsi.

JUOZAS STALINAS

Siandien, kada prieš 8 metus mirė Juozas Stalinas pačių komunistų paskelb- tas didžiausiu žmogžudžiu ir jo lavonas išmestas į mauzoliejus Maskvoje, la- bai įdomu paskaityti Kele- ių prieš 15 metų išleistą knygelę—

JUOZAS STALINAS, ARBA KAIP KAU- KAZO RAZBAININ- KAS PASIDARĖ RU- SIJOS DIKTATORIUM

Kaina 25 centai.

Išigykite tą knygelę!

IS MOTERŲ VEIKLOS

Lietuvių Bendruomenės atstovų prie Baden-Wuert- tenbergo vyriausybės pa- skirta Stuttgarto apylinkės pirm. S. Jauniskytė.

Dr. Ona Labanauskaitė bus Draugo korespondentė Jungtinėse Tautose.

Iki šiol buvusi korespon- daitė pakviesta Vienybės dentė Salomėja Narkelė- savaitraštį redaguoti.

Chicagos Čiurlionio gale- rijoj nuo gruodžio 2 d. iki 10 d. buvo dail. Vandos Kany- tės-Balukienės kūrinių pa- roda.

Rašytoja Birutė Pukele- viciūtė laimėjo Pasaulio Lie- tuvių Bendruomenės jauni- mui skirtą vaidinimo kon- kursą, parašiusi trijų veiks- mų eilutę vaidinimą-pasa- ką—Auksi Žasis.

Ona Ivaškievė vienintelė moteris, kandidatuojanči- j didžiausios Bostono lietuvių organizacijos—So. Bosto- no Lietuvių Piliečių Dr. jos direktorius.

JUOKAI

Sunkus atsakymas

—Tėveli, kodėl velnias su nektaro.

IDOMIOS ir NAUDINGOS KNYGOS
Pačiam Skaityti ir Kitam Dovanoti

VAIKO SVEIKATA, parašė dr. V. Tumėnienė, daug svarbių patarimų vaikų sveikatos klausimais, 136 psl. Kaina \$1.25

DIENOJANT, "knygnešio karaliaus" siūnus Kipro Bielinio idomūs atsi- mimai, 464 psl., kaina \$6.00

1905 METAI, Kipro Bielinio atsimi- nimų antroji dalis, 592 puslapiai. Kaina \$6.00

ZVILGSNIS Į PRAEITĮ, K. Zukas i- domūs atsiminimai, 477 psl., kai- na \$5.00

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS, parašė Anicetas Simutis, daugybė žinių lietuvių ir anglų kalbomis apie lietuvių visame pasaulyje, 464 psl. Kaina \$6.50

LIETUVIŲ DAINOS AMERIKOJE, surinko ir suredavo Jonas Ra- lys, 472 dainos su žaidimais, Ang- liškai duotas kiekvienos dainos turinys, todėl tinka dovanoti ir lietuviškai nekalbantiems, įrita 326 psl. kaina \$5.00

MAŽOJI LIETUVA, parašė M. Gim- butienė, J. Gimbutis, J. Linčis, J. Balys ir J. Žilėvičius, 326 psl. kaina \$5.00

LENGVAS BŪDAS ISMOKTI ANG- LIŠKAI, Geriausias vadovėlis au- dantiems angliskai mokytis, duoda ištarimą, angliskus pasak- bėjimus. Kaina 75 Cent.

MARLBOROUGH'S LITHUANIAN SELF-TEUGHT, M. Inkienė, ge- ras vadovėlis lietuvių kalbos mo- kyti angliskai kalbančiams, 144 psl., kaina \$1.25

DEMOKRATINIO SOCIALIZMO PRADAI, Populiari ir naudinga knyga šiuo metu klausimams su- prasti. Kaina 50c.

NEMUNO SŪNYS, Andriaus Val- keičio romanas iš 1925 metų. Su- veltis ginkliniu sukilimu prieš Sme- tonos diktatūrą. Pirmą dalį 380 psl. Kaina \$2.00

NEMUNO SŪNYS, Andriaus Val- keičio romano antroji dalis, 426 pu- slapiai. Kaina \$4.00

LIETUVIŲ LAUDIES MENAS, jo meninių formų plėtojimosi pagrinda- dais. Paulius Galaunė, didelė kny- ga su daugybe paveikslų, gerame popieruje. Kaina \$8.50

TIKRA TEISYBĖ APIE SOVIETŲ RUSIJĄ, arba komunistų diktatū- ra faktų šviesoje. Trumpa bolševiz- mo istorija ir valdymo praktika. Labai daug informacijų, 96 psl. Kaina 50 Cent.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI, parašė Jonas Karys, la- bai daug paveikslų, 255 psl. gera popiera. Kaina \$5.00

AR ROMOS POPIEŽIUS YRA KRI- STAUS VIETININKAS? Parašė kunigas M. Valadka. Svarbu susi- pažinti. Kaina \$1.20

WILZINO PAUNKSMĖ, Balio Sruo- gos trilogiška istorijos kronika, 73 psl., didelio formato, gera popi- ra, kaina \$2.50

KODĖL AŠ NETIKIU Į DIEVĄ? Atvira nuomonė, idomūs argumen- tai. Kaina 20 Cent.

ALTORIŲ SEŠĖLY, V. Putino-My- kolaičio romanas trijos dalyse. Autorius, pats buvęs kunigas, ap- rašo, kaip kunigas Vasaris išsi- dėjo kunigystės dėl moterystės. Visos trys dalyse įrašyti į vieną knygą, kietai viršelis, 631 puslapis. Kaina \$6.00

uodega?

— Todėl, kad jis blogas.
— Bet mūsų šuniukas juk labai labai geras, tai kodėl jis su uodega?

Shaw apie peklį

Garsusis anglų rašytojas Bernard Shaw, paklaustas, ką jis manas apie pragarą, atsakė:

— žinote, gerbiama, man sunku duoti nešališką atsakymą. Ten per daug turiu savo bičiū- nių ir draugų.

Stebuklingas vaistas

Rytų (komunistų) Vokietijoje pasakojamas toks juokas:

Užmigusi moteris nepabunda jau ilgus metus. Vienas daktar- kas duoda tokių, kitas kitokių vaistų, bet jie nieko negelbsti.

Pagaliam atėjo jos sūnus ir pašnibzdėjo miegančią į ausį. Ji tuoj atsibudo ir išbėgo iš kam- bario.

Klausimas: Ką miegančios sūnus pašnibzdėjo?

Atsakymas: Valdiniam san- dely yra sviesto.

Kol bitė surenka svara me- daus, jai tenka apskraidyti apie pusę milijono gėlių ir pernešti apie 50-60 tūkstančių naštų

Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 E. Broadway

So. Boston, Mass.

Nenuplaunama gėda

J. VLKS

Tretysis Lietuvos seimas. — Komunistų pagrindinio pakrikimas. — Beprasmiškas gruodžio 17 d. perversmas. — Perversmo sunkūs padariniai

Siais metais suėjo 35 metai, kai Lietuvoje buvo išrinktas Tretysis ir paskutinis demokratiniu būdu rinktas seimas. Taip pat suėmė 35 metai nuo gruodžio 17 d. smurtininkų įvykdyto perversmo.

Verta kai kas bent trumpai prisiminti, juo labiau, kad Lietuvos anų metų įvykiai ir dabar su savo padariniais lydi mūsų tautos gyvenimą.

Bet kurioje šalyje įsigalėjusi demokratinė santvarka komunistams lygi peiliui po kaklu. Ir komunistų perykloje, pačioje Rusijoje, komunistai valdžią suėmė ir savo rankas smurto keliu. Iš kariuomenės pabėgusių karių pagalba nuvertė laikinąją Rusijos vyriausybę, sudarę revoliucijos sukuriose. Ir komunistams reikėjo išvaikyti jau susirinkusią Rusijos steigiamąjį seimą. St. seimas buvo rinktas demokratiniu būdu ir visiškai laisvose sąlygose. Komunistai į St. seimą neišrinko nei ketvirtadalio visų atstovų skaičiaus.

Nors Lietuvoje pirmaisiais ir jos vėlesniais nepriklausomybės metais vidaus politinis gyvenimas įvairiomis administracijos priemonėmis buvo varžomas, bet iki veiksmų, tiek jų, tiek vietose savivaldybių rinkimai buvo įvykdomi demokratiniu būdu.

Lietuvoje pagrindinė veikusi komunistams tokie demokratiniai būdai atliekami rinkimais buvo neįkandamas riešutas. Jie nepasitiekė savo pajėgumu, dalyvaudami rinkimuose didesni savo atstovų skaičių praradę. Net sunku jiems buvo sudaryti savų kandidatų sąrašą, tai yra surinkti tiek parašų, kiek buvo reikalaujama kandidatų sąrašą pasirašyti.

Trečiojo seimo artėjantį rinkimai visai pakrikdė komunistų jau ir taip nereikšmingą pagrindinį Lietuvos.

1926 m. Lietuvos komunistų partijos išleistoje kny-

gutė "Rinkimai į trečiąjį seimą ir mūsų partijos taktika" komunistai prisipažįsta:

"...mūsų partija pergyvena naują krizę, vidutinio partinio gyvenimo krizę. Seniau buvusi ultra-kairus pasikeitė dešiniojo įsigalėjimu, kuris palietė visas organizacijas, kuris palietė net vadovaujančius mūsų partijos organus. Tuo sunkiau buvo ruošti rinkimų, tuo sunkiau buvo vesti priešrinkiminę kampaniją, kad mūsų partija per ilgą laiką nepajėgė atsakyti į klausimą, kokie pas mus randasi nukrypimai, su kuriais reikia ypatingai kovoti, kokios linijos laikytis viešame darbe"

O tie nukrypimai buvo tie. Vieni iš komunistų buvo linkę nedalyvauti rinkimuose. Tokie laukė raudonąją armiją ateisiant, tai kuriems galams dar vargti dėl tų rinkimų. Kiti jų spėjo, jei ir dalyvaus rinkimuose, vis viena jokios naudos nebus, nes savų neišrink. Trečiojo manė, ar negeriau būtų savo balsus atiduoti už liaudininkus ir socialdemokratams, kad tuo būdu krikščionių demokratų blokas pralaimėtų rinkimus. Ir taip samprotavo ne vien tie eiliniai komunistai, bet tokių nuomonių būta pačiame partijos centro komitete. Ir čia siautė skersvėjai.

O kai buvo išrinktas tretysis Lietuvos seimas, be komunistų akcijos, Lietuvos komunistų partija dar labiau pakriko. Jie nesitiekė tokio liaudininkų ir socialdemokratų laimėjimo.

Tretysis seimas

1926 m. gegužės 8-10 d. išrinkto trečiojo seimo sąstatas buvo toks: Krikščionių demokratų — 14 (tiek, kiek perleista seime būta), Ūkininkų sąjungos 11 (pradaro tris vietas), Darbo federacija — 5 (neteko 7), valstiečiai liaudininkai — 22 (turėjo 16), socialdemokratai — 15 (laimėjo 7 atstovus), žydai, turėjo 7 at-

stovus, išrinko tik 3, lenkai — 1, Klaipėdos krašto — 5, tautininkai, susiblokę su liaudininkais, — 3 ir Ūkininkų partija — 2. Tokiu būdu trečiame seime jokia politinė srovė nesudarė daugumos. Koalicinė vyriausybė buvo neišvengiama. Tokia koalicinė vyriausybė galėjo sudaryti krikščionių demokratų blokas kartu su liaudininkais. Būtų buvusi stipri koalicinė, nes iš 85 seimo atstovų būtų susidėjusi iš 52 narių. Arba krikščionys demokratai galėjo koalicinę vyriausybę sudaryti su kitų tautų — klaipėdiečių — tautininkų ir Ūkininkų partijos atstovais. Ir tai būtų buvusi seime tokios koalicijos balsų persvara.

Iki tol liaudininkai, būvę koalicijoje su krikščionių demokratų bloku, dabar palinko eiti išvien su socialdemokratais. Jų sudarytoji koalicinė vyriausybė užtikrintą paramą turėjo tik 37-nių seimo atstovų.

Juos, tai yra liaudininkų ir socialdemokratų koalicinę vyriausybę, pasižadėjo paremti žydų ir lenkų atstovai, tai tik vieno balsu persvara galėjo toji koalicija išlaikyti. Ją nesunku buvo krikščionių demokratų blokiui, susitarus su kitais, pakrikdyti.

Deja, buvo ne tas reikalas. Kaip ir visur Europos valstybėse, taip ir Lietuvoje, pradėjo įsigalėti fašistinės nuotaikos. Seimas ir kita demokratinė santvarka pradėta visai pajuokti, šaipytis. Ir atsirado susimokėlių, smurto šalininkų, — "reikia verstį į balą vežimą! Kaip tarė, taip padarė, bet kas iš to išėjo? Šlapias šienas vežti namo reikėjo.

Gruodžio 17 d. perversmas

Gruodžio 17 d. įvykdytas perversmas buvo pateisinamas jį įvykdžiusių grėsme iš komunistų pusės ar iš lenkų.

Bet jokiais faktais, jokiais dokumentais tas teiginimas nebuvo paremtas. Komunistai tuo metu buvo visiškai pakrikę. Jų partijos centro komitetas buvo bejėgis nustatyti tolimesnio veikimo gaires. Jų vadai V. Kapsukas ir Z. Aleksa gyveno didžioje nesantaikoje ir tarp juodviečių ėjo karšti ginčai. V. Kapsukas buvo visai išsiblaškęs. Tai jis kalbėjo apie naujos vyriausybės "paturėjimą" (su-prask — jos palaikymą), tai jis pirso sudaryti valstiečių komitetus. Z. Aleksa turėjo ryškesnę liniją, bet toli gražu iki Lietuvos vyriausybės nuvertimo. Jis ryškiai savo raštuose pabrėžė, kad komunistai nėra tiek stiprūs, kad galėtų imtis tokio žygio. Juo labiau, kad toks žygis nebūtų Maskvos paremtas, nes ji turėjo savo vidaus didelių rūpesčių. O be to, visi faktai rodė, kad darbininkų profesiniame judėjime Lietuvoje komunistai neturėjo savo įtakos. Lietuvoj jiems nieku būdu nepavyko įsigalėti.

Lenkija, savaime aišku, nebuvo palinkusi tada eiti karų į Lietuvą. Tada, kad perversmu reikėjo apginti Lietuvą nuo kažinkokių įsivaizduojamų priešų, gruodžio 17 d. perversmas buvo beprasmiškas. Juo siekta įsigalėti valdžioje, išvaikyti demokratijos institucijas kartu su seimu ir demokratiniu būdu išrinktas savivaldybes ir įgyvendinti santvarką, atrem-

tą į tautos vadą. O tokios tvirtos, rimtos, ryžtingos asmenybės, visiems perversmininkams priimtinos, neturėta. Todėl ir po gruodžio 17 d. perversmo sekė kiti besiveržiančių į valdžią asmenų.

Visi tie perversmai tramdė demokratijos įsigalėjimą, kliudė sparčiai kilti bendam šalis ūkiui, skaldė tautą, ir tuose tų metų neįaukiuose šešeliuose stiprėjo komunistinės nuotaikos Lietuvos pogrindyje.

Bent pirmomis dienomis Maskvos okupantai Lietuvoje turėjo pagrindo teigti, kad nuvertė fašistuojančią vyriausybę. Ir atsirado, kas tam patikėjo ir bent laikinai palinko taktininkauti okupantui iki susiprato, kad okupantas nežada atgaivinti Lietuvoje buvusios demokratinės santvarkos, bet pri-meta savąją tvarką.

1926 m. gruodžio 17 d. perversmo neigiamus padarinius iki šiol jaučiame visoje mūsų tautoje.

WORCESTER, MASS.

Zuvo V. Burokas

Gruodžio 7 d. automobilio nelaimėje žuvo 41 metų amžiaus Vincas Burokas, čia gimęs ir augejęs, bet sąmoningas lietuvis, gerai mokėjęs lietuviškai kalbėti.

Gruodžio 9 d. į kapines jį palydėjo didelis worcesteriškių būrys.

Velionis paliko liūdinčią žmoną su 5 ir 7 metų vaikais.

REDAKCIJA ATSAKO

J. M. Chicagoje. Tamsta klausai, ar turime sapninkų. Turime "Didįjį sapninką", kurio kaina \$1.50.

Pakalbinkim draugus ir kaimynus užsakyti "Keleivį". Kaina metams tik \$4.

KALEDŲ DOVANOS

Knyga — geriausia Kaledų dovana. Pasirinkite iš šio sąrašo:

Jei galvojate apie dovaną savo pažįstamam ar draugui, tai atsiminkite, kad geriausia dovana bus šios knygos:

Stasio Michelsono "Lietuvių Išeivija Amerikoje", kaina minkštis višeliais \$4, kietais \$5.00.

Stepono Kairio "Lietuva budo", kaina \$5.50

Kipro Bielino "Dienojant", kaina \$6.00.

Kipro Bielino "Penktieji metai", kaina \$6.00.

Jas galite gauti ir Keleivio administracijoje:

636 Broadway,
So. Boston 27, Mass.

AMERIKOS IDOMYBĖS

Parašyta S. MICHELSONO važiuojant pažiūrėti

Amerikos. Joje aprašoma:

Apie kelionę Aliaskon: Vaizdai nuo Atlanto iki Pacifiko; Darbininkų fabrikai Vakaruose; "Proletariato diktatūra"; Įspūdiškai iš Kalifornijos; Raudonmedžių imperija; Apie Hollywoodo žvaigždes; Kaip lietuvis vyną daro; Amerikos dykumos; Mirties klonis; Suakmenėjęs miškas; Yellowstone Parkas su verdančiais šaltiniais, meškomis ir tt.; Grand Canyon tarpekis; Įspūdiškai iš Meksikos; Bulių kova; Pas mormonus: jų tikyba, praeitis ir dabartis; Elėras, kuriame žmogus neakėta; Neįmatuoti Texas valstijos turtai; Floridos vaizdai; Jaunystės šaltinis; Kaip gyvena rezervatų indėnai; Nuostabių požemių urvai; Upė po žeme; Žuvys be akių. Su gražiais paveikslais.

Knyga jau išėjo. Užsakytiems knyga tuoj pat siunčiame. Kaina 75 centai.

"KELEIVIS"

636 East Broadway So. Boston 27, Mass.

VIETINĖS ŽINIOS

Bendradarbiauti ar ne?

Skaityti žiemą iškyla

Lietuvių Studentų Sąjungos Bostono skyr. gruodžio 17 d. 7 v. v. Tautininkų namuose rengia jaunimui, studentams ir lietuvių besidominčiai visuomenei, diskusinį seminarą: "Bendradarbiauti ar ne su tautiečiais pavergtoj Lietuvoj?" Prieš atviras diskusijas išgirsime šiuo svabiu klausimu pasisakant dr. J. Gimbutą, dr. J. Leimoną, Keleivio redaktorių J. Sondą ir J. Spakevičių.

Sandariečiams vadovaus moterys

Sandaras 1-sios apskr. suvažiavimas gruodžio 10 d. į valdybą išrinko šiuos asmenis: Pirm. J. Tumavičienę, vicepirm. A. Andriulionį, sek. J. Sviklą, išd. J. Keslerienę, išdo globėjais A. Tamkų ir J. Šalaviečių.

Suvažiavimą sveikino Keleivio redaktorius J. Sonda, buvo vaišės, kuriose kalbėjo: A. Čaplikas, J. Tumavičienė, J. Keslerienė, K. Jurgeliūnas, P. Vaičiūnas, B. Bajerčius, A. Tamkus, A. Matjokas, V. Stelmokas, P. Viščinis, J. Vaičiūnis, S. Jakutis, J. Lekys, J. Sonda ir kiti.

Inž. K. Daugirdas į Chicago

Inž. Kristaforas Daugirdas išvažiavo į Chicago, kur iškėlė jo darbovietės vadovauti skyrių. Kol kas šeima pasiliko Bostone. Jei darbo sąlygos ten patiks, į Bostoną nebegrįs.

Dorchesterio Klubu
nauja valdyba

Gruodžio 8 d. susirinkime išrinkta šitokia Dorchesterio Lietuvių Piliečių Klubu valdyba: Pirm. A. J. Namaksy, vicepirm. A. V. Anesta, sek. adv. A. J. Young, išd. P. Zukas, direktoriai P. Brazaitis, E. Kiburienė, V. Petruilienė, C. Savickas ir E. Zukienė.

Paminėjo mūsų laimėjimą

Boston Sunday Globe gruodžio 10 d. paminėjo lietuvių šachmatininkų laimėjimą prieš Sylvaniją ir pralaimėjimą prieš Boylston klubą.

Gimė iš Lietuvos paieško KOSTO KLIMENSO KLUNKŲ, jie yra tarp 60 ir 70 metų amžiaus, kadaise gyveno Philadelphiaj, Pa., tėvas buvo Napoleonas. Jie patys ar kas juos žino, prašom atsiųsti šiuo adresu: B. Simonavičius, 226 Webster Ave., Olneyville Sta., Providence, R. I. (62)

Vedybos

Vidutinio amžiaus linksmas vyras vedu bū tikslu prašo atsiųsti moterį nuo 40 iki 60 metų amžiaus. Rašyti: Karlas Pajaujis, 91-26 85th Ave. Woodhaven 21, N. Y. (61)

Kunderio studija Hudstone

Muziko K. Kunderio studija veikia Hudstone, Mass., 18 Washington St., telefonas JO 2-3111.

Mokoma akordiono, gitaros, piano ir dainų.

Ten galima gauti lietuviškų dainų plokštelių, galima užsisakyti ir per laiską nurodytu adresu.

VOKIETIJA

Vargo mokyklos

Vakarių Vokietijoje veikia 9 lietuvių vargo mokyklos: Memmingene, Miunchene, Stuttgarte, Duesseldorfe, Krefelde, Hagene, Osnabruecke, Kl. Bultene Peine ir Diepholtze.

Bendruomenės "Informacijos" rašo, kad lietuvių vargo mokyklų galėtų būti antra tiek, jei į jas būtų atkreiptas didesnis dėmesys.

LIETUVIAI VOKIETIJOJE

(Atkelta iš 2-o psl.)

Lietuvė motina šiandien žiūri į mus su priekaištu ir gailėsčiu, kad ją apleidome, ir laukia, kaip lietuvių kad moka laukti, mūsų pagalbos.

Neužmirškime tos Motinos ir būkime ryžtingi, jos verti vaikai. Būkime jos globėjai!

Voras niekada neįsipainioja savo tinkle, nes bėgioja tik lygiais iš centro į šalis einančiais siūlais, o ne lipniais koncentriniais.

NORIU PIRKTI ARMONIKĄ

Ieškau pirkti Savickio (iš Saločiu m.) darbo armoniką. Norintieji parašyti: S. Kaval, 8 Bennet St., Brockton, Mass.

DEMESIO LIETUVIAMS LAIKAS PRIŠARTINU

Antras šventraščio Studijavimų tomas, 358 puslapiai. Knyga, kurioje aiškina Biblijos pranašystės liečiančios mūsų laikus.

Vienas skyrius ypatingai aiškina mūsų Viešpaties Jėzaus antrąjį Atėjimą: kitame skyriuje smulkmeniškai aiškina apie Biblijos Antikristą. Kas jis yra, kur jis yra, kokie jo darbai, ir t. p. Knyga apdaryta tvirtais drobės apdarais. Kaina \$1. Užsakymus siųskite šiuo adresu: L. B. S. A., 212 E. 3rd Street, Spring Valley, Ill. (52)

MES NESĖME LAISVĘ

Hamiltono bendrovė Rūta dailiai atspausdino PETRO K. PLESKEVICIAUS atsiminimus MES NESĖME LAISVĘ. Knyga gražiai išleista, turi 139 puslapius. Joje aprašyta Pirmo Pasaulinio karo pradžia 1914-1915 mm. lietuvių gyvenimas po rusų carų, vokiečių okupacija ir LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS paskelbimas, savanorių gyvenimas, mūšiai karo lauke su Lietuvos priešais — bolševikais, lenkais ir bermontininkais. Idėjas svarbesnių mūsų vietų žemėlapis ir autoriaus nuotrauka. Knygą išleido pats autorius, Lietuvos kariuomenės savanoris — kūrėjas ir laisvės kovų invalidas. Knyga įdomi, tinka visiems kaip seniams taip ir jauniems. Užsakyti šią knygą paremsite netekusį sveikatos Lietuvos karo invalidą. Knygą užsakyti:

P. PLESKEVICIUS, 193 East Ave., No. Hamilton, Ont., Canada
Pastaba: Už \$2.00 autorius atsiųs tą knygą ir pridės Michalos pranašystes.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje

Jungia lietuvius bendram lietuviškam darui, audėja tautinį solidarumą, rūpinasi išlaikyti lietuvių ir remia kovas dėl Lietuvos laisvės atstatymo.

SLA GYVYBES APDRAUDA IKI \$10,000.
SLA—TAUPOMOJI APDRAUDA IKI \$10,000 dešimčiai ir dvidešimčiai metų ypatingai naudingas jaunimui. Po 10 ar 20 metų apsidraudęs gauna pilną apdraudus sumą.
SLA—mažamečių apdrauda—rimtas aprūpinimas ateičiai.

SLA—SVEIKATOS ir NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ apdrauda duoda pašalpos iki \$325 į mėnesį.

SLA apdrauda—SAUGI, NELIECIAMA ir NEPRARASTINA. SLA nariu galima būti nuo gimimo dienos iki gijos senatvės.

Daugiau žinių apie SLA darbus ir apdraudas galite gauti SLA kuopose, kurios yra visose žymėse Lietuvių kolonijose ir SLA Centre. Rašykite tokiu adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 West 30th Street, New York 1, N. Y.

MES ATLIEKAME... VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

Jei jums reikia —

- Biznio kortelių
- Spausdintų vokių
- Laiškams antgalvių
- Programų ar plakatų
- Bet kokiai pramogai bileto
- Draugijoms įstatų ar blankų

"Keleivio" spaustuvi padarys Tamstoms viską ir prisijus. Prašome kreiptis šiuo adresu:

"KELEIVIS"

636 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

